49ՐԴ ԱՐԻ ԹԻՒ 2003 Կ. ՊՈԼԻՍ — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 1907 ԴԵԿՏ. 24 — 6 ՅՈՒՆՎԱՐ 1908 — 24 ՔԵԱՆՈՒՆԸՆ ԷՎՎԷԼ, 1325 — 2 ՋԻԼՀԻՃՃԷ 1323

Journal Arménien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒՆ Կ'ՈՒՂՂՈՒՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթա Գլխ Մահալէսի, 38
Ի՛նչպէս ուրիշներ ուղղուած գրութիւններ ևս չեն տրուիր

Մանկունաքի Էֆքեար

ՀԱՅԱԽԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنجه یومی و سیاسی غزیته در
صاحب امتیازی : اوهانس قریم
اداره‌خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԿԱՆԽԻԿ Տարեկան Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար 80 գր. 50 գր.
Գաւառներու համար 108 » 60 »
Արտասահմանի համար 25 ֆր. 14 ֆր.
ՑԱՆՑԱՐՈՒՐԵՆ ՎԱՃԱՌՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 գրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԳՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ
ԺԸ. ԴԱՐՈՒ ՄԷՋ

Երբ քննենք անցեալ մը Անգլիոյ ԺԸ. դարու այդ նշանակալի գրականութիւնը՝ հեղինակներու երկու շարքի կը հանդիպինք. առաջինը՝ հարուստ և փայլուն, երկրորդ՝ մութ, խեղճ ու թշուառ։ Միջին եզր չկայ, հարուստ կամ աղքատ։ Եթէ մէկը կընար ազնուականի մը և կամ բարեկեցիկ գրագէտի մը համարումը իր կողմը շահիլ՝ նիւթականի տեսակէտով ո և է վախ չունէր այլևս. իր հեղինակութեանց տպագրական ծախքերը կը հոգացուէին, անոնց վաճառումը կը քաջալերուէր և հեղուածներուն պարագային ալ բարական կոկիկ դրամական նուէրներ կը շնորհուէին՝ բաւ է որ այսինքն լորթին կամ ազնուականին անունին շուրջ փղփղողուն յօդուած մը գրուէր թերթի մը մէջ։ Այս կարգի գրագէտներ յաճախ կը հաստատուէին դեսպանութեան կամ կառավարական քարտուղարութեան նման բարձր պաշտօններու մէջ, առանց այդ ասպարէզներուն մէջ իրենց ունեցած կարողութիւնները նկատի առնուելու։ Անոնց ճոխ ու փառաւոր կեանքին վրայ բաւական յըստակ գաղափար մը կրնանք կազմել՝ եթէ միայն նկատի առնենք Ատտիսոն և Սդելը՝ որոնք այս դասակարգին ներկայացուցիչները կրնան համարուիլ։ Կը հագնէին փառաւոր հանդերձներ. կը զուարճանային գինիով ու զանազան խաղերով, կ'ընդունուէին ժամանակին ամէնէն լաւագոյն ընկերութիւններուն մէջ, իրենց ժամանակը օգտակարապէս կ'անցընէին նշանաւոր սրճարաններու խորը՝ հանգստաւէտ թիկնաթոռներու մէջ բազմած, ծխամորճը բերանին Լոնտոնեան ամէնէն համբաւաւոր կենցաղաբերներուն հետ խօսակցելով։ Դրամը ջուրի նման կը հոսէր իրենց ձեռքերէն։ Մէկ ճաշի համար չիլինիներ կը ծախսէին։

Բայց անդին կար ուրիշ դասակարգ մըն ալ՝ որուն համար չիլինի մը մէկ վեցերորդը յաճախ ճաշի մը դրամն էր։ Այս խեղճ գրագէտները գոհ պիտի մնային՝ եթէ գտնէին ո և է գործ զոր գրիչը կրնար հայթայթել իրենց։ Յաճախ ստիպուած էին ստամոքսի սիրոյն յանձն առնել օրացոյցներ ու տղայոց դասագիրքեր պատրաստել՝ իրենց ամբողջ կարողութիւնը այս կարգի աշխատութեանց մէջ չլատելով։ Կը գրէին ուռուցիկ տեսութիւններ ու քննադատականներ, ձեռքի տակ ունէին մեծ քանակութեամբ նախապէս պատրաստուած յառաջաբաններ՝ զոր հարկ եղած ժամանակ պատրաստ էին քանի մը չիլինի փոխարէն ուրախութեամբ վաճառել։ Հրապարակ կը հանէին հին նշանաւոր հեղինակներու գործերու նոթագրութիւններով, և քանի մը կիսէի փոխարէն ֆրանսերէնէ, իտալերէնէ, լատիներէ կամ յունարէնէ ընդարձակ թարգմանութիւններ կ'ընէին։ Նշանաւոր օր մըն էր իրենց համար եթէ մէկ յօդուածնին ընդունուէր gentlemen's magazineի մէջ՝ որ մասնաւորներու մենաշնորհն էր միայն։ Եւ այս բոլոր դժբախտութիւնները չա՛տ աւելի կը դառնային սա խորհուրդով թէ իրենք կարողութիւն և արժանիք ունէին աւելի բարձր դիրքեր գրաւելու և աւելի երկարաշունչ աշխատութեանց ձեռնարկելու։

Այս կեանքը իր նեղութիւններով, իր չլատութիւններով և վերջապէս իր բարոյական ու նիւթական անհամաչափ զրկումներով սպէսպ զծուած է Մաքուլէի(*) նկարուն գրիչին տակ։ «Ռնակիլ քառայարկ չէնքի մը ձեղնայարկին մէջ, ճաշել աղտոտ ու սառրին կրպակի մը մէջ, օրը տասը ժամ թարգմանութեամբ զբաղիլ պարտքերու՝ անյուսակ խրամը լեցնելու համար, քնանալ տախտակի վրայ յունիսին մէջ և ապակիի գործարանը դեկտեմբերին, մեռնիլ հիւանդանոցի մը մէջ և թաղուիլ անշնչա գերեզմանոցի մը մէկ անկիւնը։ Ա՛յս էր բախտը բազմաթիւ գրագէտներու՝ որոնք եթէ երեսուն տարի առաջ ապրած ըլլային բարլամէնդին մէջ աթոռ մը պիտի ունենային և կամ եթէ մեր ժամանակները ծնէին՝ եթէ ո՛չ այդքան՝ գէթ քիչ նուազ քաջալերութեանց առարկայ չպիտի ըլլային»։

«Ինչպէս ամէն կլիմայ իրեն յատուկ հիւանդութիւնները ունի՝ նոյնպէս ալ կեանքի ամէն մ.կ շրջան ունի իր մասնաւոր փորձութիւնները։ Գրական դէմքեր ընդհանրապէս իրենց ինքնայատուկ տկարութիւնները ունեցած են, ինչպէս ունայնասիրութիւն, նախանձ, չափազանց զգայնութիւն։ Այս տկարութիւններուն վրայ աւելցած էին հիմա՛ն տեսակ ուռկութիւններ՝ որոնք յատուկ են իրենց օրապահիկը դժուարաբար ճարող մարդոց, որոնց սկզբունքները ենթարկուած են սոսկալի տագնապներու քմահաճոյքին։ Մուրացիկներու բոլոր դժբախտութիւնները այս հեղինակներուն համար սովորական բաներ էին։ Բախտը կը հանէր ա՛ն տեսակ ժամու մը մէջ երբ անօգուտ ըլլալը ակնայայտնի էր։ Անօթութեան և յուսահատութեան բազմաթիւ օրերէ վերջ հանդիպի քանի մը ժամեր նիհար, ազազուն բանաստեղծը քիչ մը կը քաջալերէին, և թերեւս լաւ սպառումի ունեցող իր մէկ հեղինակութիւնը կինէներով կը լեցնէր գրպանը, ու անիկա առիթ գտնող գազանի մը նման կ'ճապարէր զեղխութեամբ վատնել իր ամբողջ ունեցածը այն բոլո՛ր երգչներուն համար՝ զոր անօթութեան երկա՛ն ժամերուն հիւսած էր իր մտքին մէջ՝ մինչ կը քնանար յարդի դէզի մը վրայ և քանի մը գետնանձորներով կը բաւականանար։ Գինեսան մէջ անցուած հաճելի շաբթուան մը կը յաջորդէր գետնափոր նկուղի մը մէջ ամռելի տարի մը։ Այսպէ՛ս կ'ապրէին Կոլսմիթ, Սէվէյմ, Ճոնսոն և ուրիշ բազմաթիւ գրագէտներ։ Երբեմն փայլելով ոսկեզօծ գլխարկներու և վերարկուներու տակ, և ուրիշ ատեն մը իրենց հագուստները պատառ պատառ ըլլալուն համար ամբողջ օրը անկողնին մէջ անցնելով, երբեմն մետաքսեայ փողկապներ կապելով և ուրիշ անգամ մը թուղթէ, երբեմն խմելով Շամբանիա կամ Դոնքին և յետոյ աղտոտ ճաշարանի մը պատուհաններուն առջեւ կանգնած հրատարակելով ինչ որ չէին կրնար ուտել։ Գիտէին թէ ի՛նչ էր շռայլութիւնը, գիտէին նաեւ թէ ի՛նչ էր մուրացկանութիւնը՝ բայց երբէք չէին գիտէր թէ ի՞նչ էր հանդարտը։ Կարելի չէ՞ր այս մարդիկը ուղղել։ Անոնք կը նայէին պարզ և անպաճոյճ կեանքի մը վրայ միւնոյն անտարբերութեամբ՝ ինչպէս ծեր գնչու մը կայուն բնակութեան կամ քաղաքակրթեալ հասարակութեանց կարգուսարքին վրայ։ Կարելի չէր զոնոնք բնանեցնել կեանքի պատչաճութիւններուն, ա՛յնքան փարած էին իրենց իսկ։ Անոնց օգնելը անկարելի էր. ամէնէն բարեսիրտներն անգամ կը զզուէին վերջապէս՝ տեսնելով որ իրենց նպաստները ամենատարին միջոցներով կը վատնուէին։ Եթէ բարեկամ մը մէկ անգամ հիւրասիրէր զոնոնք իր բնակարանը՝ այլեւս այն տունը ճաշարանի մը կը վերածէին, ամէն կարգ ու կանոն կը խանգարուէր, ա՛յնքան անտեղեակ էին քաղաքավարութեան նոյն իսկ նախնական կանոններուն»։

Այս կարգի նիւթական նեղ պարագաներու տակ կարելի չէր որ իրական արժանիքի տէր գրագէտներ ընդարձակ այիւատութեանց ձեռնարկէին. կարողութիւն կար՝ բայց միջոց չկար։ Եւ եթէ միջոց ալ ըլլար ի՞նչ ճաշակ, կեանքի նկատմամբ ի՞նչ հայեցք կրնար սպասուիլ մարդոցմէ՝ որոնք իրենց ամբողջ օրը գինետունի մը մթնոլորտին մէջ և բոլոր գիշերը յարդի դէզի մը վրայ կ'անցընէին, որոնք օրերով անկողնի մէջ ամբած կը մնային հագուստի կամ կօշիկի չգոյութենէն, և կամ խանձող ցուրտէն պատապարուելու միջոց չունենալով։ Կեանքը անոնց համար քանի մը ժամու հանդիպն էր, քանզի չէին գիտեր թէ ապագան ի՞նչ վերապահած էր իրենց։ Եթէ գրականութեամբ կը զբաղէին՝ պատճառը մեծ մասին համար օրապահիկ մը ճարելու հեռանկարն էր։ Եւ այսպէս չատերո՛ւ կարողութիւնը կը չլատուէր նիւթականի անգութ հարկին առջեւ։

Երբ հեղինակ մը կը լրացնէր իր մէկ թատրերգութիւնը՝ առաջին գործը կ'ըլլար ներկայացնել զայն իրեն ամէնէն աւելի ծանօթ մէկ թատրոնի վարիչին՝ հաղարամէկ քծնումներով ու շողոքորթութիւններով՝ որպէս զի կարելի եղածին չափ շուտ նկատի առնուի իր գործը։ բայց շաբաթները, ամիսները կ'անցնէին, թատերական եղանակը կը լրանար ու տակաւին ո և է լուր չկար վարիչէն։ Վերջապէս ի զո՞ւր սպասելէ յետոյ խեղճ հեղինակը կը ներկայանար թատրոնի վարիչին՝ խոնարհարար յիշեցնելու թէ ամիսներ առաջ թատերգութիւն մը ձգուած էր իր քով. անոր կը պատմէր իր զգացած բոլոր վիշտերն ու յուսահատութիւնը և ցաւ կը յայտնէր այն պաղ վերաբերումին համար՝ որով մինչեւ այս վայրկեանը նկատի չէր առնուած իր գործը։ Վատահարար երկար փնտռտուքներէ վերջ հազիւ կարելի կ'ըլլար բազմաթիւ ձեռագիրներու մէջէն իր փոչոտ հեղինակութիւնը գտնել, տակաւին նո՛յն իսկ կապը չբակուած։ Երջանիկ մարդ մը կը նկատուէր հեղինակը՝ եթէ այս երկրորդ անգամուն իր թատերգութիւնը կարդացուէր և ընդունուէր. ճշմարտութիւնը սա՛ է որ յաճախ ետ կը դարձուէր սա սովորական պատասխանով թէ երկվեցեակներով հեղինակութիւններ յանձնուած էին իրենց և կարելի չէր ամէնուն ալ գոհացում տալ։ Եթէ համբերութիւն և քաջութիւն ունենայիր գործդ չարունակելու՝ պէտք էր բարեկամի մը միջնորդութեամբ հեղինակութիւնդ ազնուականի մը նկատողութեանը յանձնէիր՝ որպէս զի կարդալով թատրոնի մը յանձնարարէ։ Անգամ մը խեղճ թատերագիրին մէկը իր հեղինակութեամբ իշխանի մը մեծ Լոնտոնի թատրոններուն շրջանը ընելէ յետոյ՝ բարկութենէն կը հիւանդանայ և վերջին թատերապետէն ետ կը պահանջէ իր գործը։ Բայց կարելի չէր զայն գտնել. կորուսած էր. և երբ բախտաւորի գրագէտը փիրար կորած ու բարկացած կը բողոքէր այս վարմունքին դէմ, զայրացած վարիչը դարակէ մը ձեռագիրներու փոչոտած տրցակ մը հանելով կը պոռայ. «ընտրէ՛ սոնց մէջէն հանած երեքդ քու անտանելի գրուածքիդ փոխարէն և անգամ մըն ալ ո՛չ քու և ո՛չ գրածիդ անունը կ'ուզեմ լսել»։

Ո՛չ մէկ գիրք կամ հեղինակութիւն հրապարակ կ'ելլէր առանց Լորտի մը կամ մեծատունի մը ձօնուած ըլլալու։ Բազմաթիւ հեղինակներ իրենց յառաջաբանները շողոքորթութիւններով ու փառաբանութիւններով կը խճողէին ու գրքին հրատարակութենէն քանի մը օր յետոյ փայփայուած Լորտին կողմէ ծառայ մը կուգար գրագէտին սենեակը 5, 10, 20 կամ աւելի կինէներու նուէրով մը, գումարը տարբերելով շողոքորթութեան քանակին ու որակին համեմատ։

Այս տեսակ անտանելի միջոցներով էր որ 18րդ դարու Անգլիացի հեղինակները կրնային իրենց արտադրութիւնները տպագրուած տեսնել։ Եւ թէև եղան չատեր որոնք ազատ մնացին ազնուականներու և հրապարակիչներու քմահաճոյքէն, ինչպէս Աղեքսանդր Փոփ, Բիչարսըն և վերջերը Ճոնսըն, բայց մեծամասնութեամբ կապրէին դառն ու զզուեցուցիչ կեանք մը, զուրկ ո և է քաջալերութենէ։ Հեղինակ մը իր ամբողջ սրտով գործին նուիրելու համար պէտք է ազատ մնայ նիւթական նկատումներէ, ճիշդ այս էր որ կը պակսէր 18րդ դարու Անգլիական գրագէտներուն քով։ Անոնք կը գրէին ո՛չ թէ իրենց գրասիրական ձգտումներուն գոհացում տալու՝ այլ աւելի հա՛ճարելու համար. և ասիկա մարդու մը համար որ իր մէջ տաղանդի մը գոյութիւնը և անոր օրըստօրէական փճացումը կը զգայ՝ ամէնէն աւելի անտանելի վիճակն է։

Եւ եթէ հակառակ այս բոլոր արգելքներուն՝ ձօնանքի, Կոլսմիթի նըման գրագէտներ կը տեսնենք այդ ապերախտ դարուն մէջ՝ անոնց յիշատակին առջև յարգանք ու հիացումէ տարբեր զգացում մը չենք կրնար ունենալ։

ԱՐԱՑ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԷՆՖԼՈՒԷՆՑԱՅԻՆ ԴԷՄ. — ՄՈՎՍԱՅԻՆ ՀՐԷԵ ՄԸ. — ՕՁԱՌԻ ԼԻՍ ՄԸ.— ՆՈՐԱԳԻՏՈՅ ԺԱՄԱՑՈՅՑ ՄԸ.— ԱՆՁՈՒՆՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ ՆՈՐՕՐԻՆԱԿ ԴԱՐՄԱՆ ՄԸ.

Ցմեռուան հիւանդութիւններու չարքին մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւէ էնֆլուէնցան։

Այս հիւանդութեան մասին կը պատմուի հետեւեալ միջադէպը, որ բժշկական տեսակէտով զուրկ չէ շահեկանութենէ։

Ասկէ քանի մը ամիս առաջ, Գերմանիոյ կարգ մը ժամացոյցի գործարաններուն մէջ, էնֆլուէնցայի համաճարակը կը տարածուի, և գործաւորներուն մեծագոյն մասը հիւանդանալով՝ անոնցմէ չատերը կը մեռնին։

Սակայն այդ առթիւ գործարաններէն մէկուն մէջ հիւանդութեան դէպք բնաւ չպատահիր, և տեղին վրայ կատարուած քննութիւն մը կը հաստատէ թէ հոն աշխատող բանւորները մեծ քանակութեամբ բեւեկնի իւղ (kuanu sp pkrkpanpli) կը գործածեն եղեր այն դանակներուն համար, որոնք տուփեր չինելու կը ծառայէին։ Բեւեկնի իւղի գոլորշիներու ներշնչումին հետեւանքով, այդ աշխատաւորները զերծ մնացած էին հիւանդութենէ։

Այս միջադէպն ի վեր Գերմանիոյ կարգ մը քաղաքներուն մէջ, էնֆլուէնցայի ատեն, վառարաններու վրայ բեւեկնի իւղ կը շոգիացնեն, և այս եղանակով իրենց անձը պաշտպանուած կը նկատեն ամէն վտանգի դէմ։

Ցիշեալ դեղը, իր դիւրին պատրաստութեան և օգտակար գործածութեան համար, ջերմապէս յանձնարարելի է համաճարակի առեն՝ էնֆլուէնցային դէմ։

* * *

Մառի-Լուիզի նաւաղները Քալվէ նաւահանգիստին մէջ, Բորթօ հրուանդանին դիմաց դիմացը, ծովուն մակերեսին վրայ, նշմարեր են համրիչաձեւ ծփուն մարմին մը, որ 80 մէթր տարածութեան մը վրայ կ'երկարաձգուէր։

Նաւաստիները անոր մօտենալով, տուուգեր են ներկայութիւնը ծովային հսկայ ճիւազի մը, և սարսափահար վերադարձեր են Բորթօ։ Ծովային հրամայ օձ մը ըլլալը կ'ենթադրուի այդ հրէշը։ Ձկնորսները վախերէն չեն համարձակիր եզերքէն հեռանալով՝ ծովուն բացերը որսորդութեան երթալ։ Տեղական կառավարութիւնը մտադիր է թորպիլաձայած մը խրկել՝ Բորթօյի ծովախորշը խուզարկել տալու և ծովեղերեայ բնակիչները այդ ահռելի ճիւաղին չահատակութիւններէն ազատելու համար։

Ծովային սպաներու յայտարարութեանց նայելով, ծովու օձը յաճախաբդէպ է Հնդկաչինի եղերքներուն վրայ, մասնաւորապէս Ալոնկի ծովախորշին մէջ։

* * *

Նիքարակուայի մէջ գոյութիւն ունի Նէժափա անունով լիճ մը, որուն ջուրը մեծ քանակութեամբ օձառ կը պարունակէ իր մէջ և լուացքի չատ կը յարմարի։

Այդ ջուրին բաղադրութեան կարեւոր մասը կը կազմեն պիքարպոնաթ սուտ, բոթաս և մասնաւորապէս՝ սիլիքաթ տը մանեզի։

Երբ ձեռքերնիս ջուրին մէջ խթենք ու թեթև մը իրարու չփնենք, օձառի առատ փրփուրներ կը գոյանան, որոնք արհեստական օձառէն աւելի լաւ կը մաքրեն մորթը, ինչպէս նաև ճերմակեղէնները։

Այս պատճառով Նիքարակուայի բնակիչները այդ լիճին ջուրը օգտակարապէս կը գործածեն իրենց պէտքերուն, մասնաւորապէս լուացքի համար, և ջուրին մէջ արհեստական օձառ չեն խառներ։

* * *

Վերջերս հնարուեր է նորօրինակ զարթուցիչ ժամացոյց մը, որ կաղինի ձեւ ու խոշորութիւնը ունի և կարելի է մատնոցի մը պէս մատին յարմարցնել։

Այս նորագիւտ ժամացոյցը մեզի ծանօթ reveil matinներուն պէս խառնաչփոթ աղմուկ չի հաներ և ո՛չ ալ միօրինակ ու անվերջանալի եղանակներ կ'ածէ, այլ պարզապէս, որոշեալ ժամուն, մատերնիս ծածկոյր ասեղով մը կը խայթէ, և այս եղանակով կ'արթնցնէ քնացողը։

Սամաս կղզիներուն բնակիչները անքնութեան դէմ անանկ տարօրինակ միջոց մը կը գործածեն որ ինքնատիպ ըլլալէ ալ չդադրիր։

Պամպուէ եղէգի մը պարապ ցողունին մէջ կը ներփակեն օձի մասնաւոր տեսակ մը, որ իր միօրինակ ու չարունակական սուլումով կը քնացնէ անքնութեան ենթակայ եղողները։

ՀՐԱՉԵԱՑ ՏԷՐՈՍԿԻ

ԱՌԱՔԻՆ ՄԱՍ
ԺԳ.
ԱՆՁՆՈՒԻԷ ԲԱՐԵԿԱՄ ՄԸ

Տօքթօրին ու զօրավարին ներկայութեանը Կասթօնի յայտարարութիւնները կրնային քիչ մը թուլերանութիւն սեպուիլ։ Ժիւլիաի նկատմամբ ցոյց տուած կեղծ գորովը ու հոգածութիւնը գէշ չէր, բայց երբ սկսաւ ուրիշ կնոջ մը հետ ամուսնանալու խօսքն ալ ընել, Նօվանթէլ վախնալով որ Պէոթ Լիսթրալի վրայ ալ պիտի խօսի, սեղանին տակէն ոտքը երկնցուց ու Կասթօնի ոտքին կոխելով զայն խոհեմութեան հրաւիրեց։ Կասթօն սակայն կարճ կապելով,

—Ահաւասիկ այս պատճառներով միայն լքած էի Ժիւլիա Տօքսիվալը, որուն մտքէն կ'անցնէր որ խեղճ կինը այսչափ անողորմաբար պիտի սպաննուի, չիտակը անչափ զգածուած եմ որ և ոչ մէկ բանէ մխիթարութիւն կ'զդամ։

—Ես եթէ ձեր տեղն ըլլայի, ուղեւորութեան մը կը ձեռնարկէի, ըսաւ տօքթօրը. ճամբորդութեան հրապոյրը ամէն բան մոռցնել պիտի տար ձեզ։

—Անկարելի է, չեմ ուզեր Բարիզէն բաժնուիլ. կ'ուզեմ ճանչնալ այն անմեղ կնոջ սպաննիչը. ես պէտք է ականատես ըլլամ այն վայրագ մարդասպանին եղեռնական տեսանին առջեւ. դատապարտուելուն, անոր պատժուիլը միայն կրնայ ամոքել սրտս վիշտն ու զայրոյթիս կրակը։

—Արդեւօք ո՞վ սպաննած էր խեղճ Ժիւլիան, հարցուց Նօվանթէլ. կրցա՞ք այդ մասին բան մը իմանալ։

— Դեռ մինչեւ հիմա ստոյգ տեղեկութիւն մը չկրցայ առնել, պատասխանեց Կասթօն, հօրեղբայրս խիստ զբաղած է, անկարելի է հեռը տեսակցիլ. ընդհանուր կասկածը այն է թէ, հոն հոս երգող աղջիկ մըն է եղեր մարդասպանը. դեռ հարցաքննութիւնը չէ վերջացած. չեմ գիտեր թէ Զօրաւարն ու Տօքթօրը մեզմէ աւելի բան մը գիտե՞ն այս մասին։

—Անպատճառ պէտք է գիտնան, յարեց Նօվանթէլ. որովհետեւ այն գիշեր Օքէրայի պարահանդէսը Ժիւլիաի օթեակին կից օթեակի մը մէջ էին։

—Այո՛, հո՞ն էինք պատասխանեց զօրավարը, երբ պարահանդէսէն ներս կը մտնէինք որո՞ւ մտքէն կ'անցնէր որ քիչ ետքը սանկ ոճիր մը պիտի գործուէր. չիտակը կ'ուզէ՞ք. այն սեւ ու ճերմակ տօմինօին տակէն Ժիւլիան ալ չէինք կրցած ճանչնալ. բնաւ չէինք կրնար մտքէ անցընել որ օթեակը մտնող կլլող կինը մարդասպան մը ըլլար։

—Այո՛, չէինք գիտեր, յարեց տօքթօրը. բայց եթէ վկայութեան համար դատարան կանչուինք և ամբաստանուածը ցուցնեն, կրնանք ըսել թէ ա՞ն էր թէ ոչ. մինակ թէ պարահանդէսին գիշերը հագած տօմինօյովը պէտք է տեսնենք զայն. եթէ դիմակաւոր ալ ըլլայ ես կրնամ ճշդորոշել անոր ինքնութիւնը, թէև երեսը չտեսանք, բայց ձեւը, հասակը, դիրքը մտքերնիս է, կարելի չէ որ խաբուիմ. ահաւասիկ ձուկն ալ եկաւ, չիտակը ես չեմ կրնար դիմանալ կարմրախայտին. հրամմեցէք մէկ մէկ գաւաթ խմենք։

—Խմենք, ըսաւ Նօվանթէլ։

—Հապա դուն կեցո՞ր ես, պարոն կասթօն։

—Շնորհակալ եմ, դեռ հիմայ խմեցի։

— Բայց Ժիւլիաի կարասիները ճըշմարտապէս թանկագին են, չարունակեց տօքթօրը, ի՞նչեր կայ, ի՞նչեր, ժամացոյցներ, աշտանակներ, հնութիւններ, ջահեր, ծաղկամաններ, ճըշմարտապէս հիանալի. արծաթ լամպար մը տեսայ որ իր նմանը չունի կրնամ ըսել։

— Ժիւլիաի բնակարանը գացած էիք հարցուց Կասթօն։

— Այո, Կոլիմինի սպաննութենէն ետք օր մը գացի, Ժիւլիա ջղային հիւանդութենէ մը բռնուած էր ու դիս կանչած էին դարմանելու համար, խեղճ կինը եթէ մեռած չըլլար, ապահովաբար զինքը կրնայի ազատել։

Տօքթօրին այս յայտարարութիւնը խոր տպաւորութիւն ըրաւ Կասթօնի վրայ, որ զարմացաւ թէ Ժիւլիա ի՞նչպէս կրնար կանչել այս թժիշկը, որուն պարզ շառլաթան մը ըլլալը հակցուցած էր ինք մէկ քանի անգամներ։

— Քանի որ տօքթօրը խեղճ կնոջ խօսքը բացաւ, ըսաւ զօրավարը, ուրեմն ես անոր նկատմամբ գոյացուցած կարծիքս ըսեմ, Կոլիմինի դէպքը Ժիւլիաի ալ սպաննութեանը պատճառ եղաւ։

— Ես ալ չեմ ուզեր հակառակիլ ձեր այս կարծիքին, յարեց Նօվանթէլ, մինակ թէ յարակցութիւն մը պէտք է ըլլայ երկուքին միջեւ։

— Ոչ ուրիշ յարաբերութիւն մը չեմ ենթադրեր։ Մինակ երբ անձնասպանութենէն ետք երբ ոճիր մըն ալ կը գործուի...։

— Ես ալ ուրիշ բան մը կը կարծեմ սակայն, չարունակեց Նօվանթէլ, Ժիւլիա անպատճառ տեղեակ էր Կոլիմինի գաղտնիքներուն, որուն անձնասպանութենէն ետք ուզեց օգուտ քաղել այդ գաղտնիքներէն, Կոլիմինի երբեմն սէր տուած մէկ պատուաւոր կնոջ սպառնալիքներ ըրաւ, կինն ալ պատիւը պաշտպանելու համար ստիպուեցաւ մեռցնել և կամ ուրիշի մը մեռցնել տալ Ժիւլիան, իմ ենթադրութիւնս այս է։

Զօրավարը որ խիստ խորամանկ էր ու կրնար պաղարիւնութիւնը անխռով պահել, Նօվանթէլի այս յայտարարութեան առջեւ ցնցուեցաւ ու չուարած, շլմորած,

— Կարծեմ թէ կը սխալիք, սի՛ր ելիս, ըսաւ, եթէ Կոլիմին այդչափ կարեւոր գաղտնիքներ ունենար, Ժիւլիաի նման կնոջ մը չէր պարգեր զանոնք։

— Մի՛ մոռնաք որ սակայն Կոլիմին վերջին ծայր կը սիրէր Ժիւլիան որուն սիրոյն համար մինչեւ անձնասպանութեան դիմեց։

— Շիտակը դեռ չէի անդրադարձած այդ պարագային, ես թէեւ Ժիւլիաի ինչ տեսակ կին ըլլալը չեմ գիտեր, բայց Կոլիմինը մօտէն կը ճանչնամ, անիկայ սիրային գաղտնիքները ուրիշի չէր բանար, որովհետեւ ապրուստի գլխաւոր միջոցը կանացի սէրերն էին. նոյն իսկ ալ սիրոյ մէջ անակնկալուն համար անձնասպան եղաւ, մեռնելէն ետք գրպանին մէկ հաղարնոց դրամատոմս եւած է, պարտապահանջները անմիջապէս գրաւեցին կարասիները որ պարտքին մէկ հարիւրերորդն անգամ գոցելու բաւական չէր։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹՈՐԹՕՆԸ)(49)(

ԿԻՐՔԻՆ ԶՈՒՐԸ

ԱՌԱՔԻՆ ՄԱՍ
ԺԳ.
ԱՆՁՆՈՒԻԷ ԲԱՐԵԿԱՄ ՄԸ

Տօքթօրին ու զօրավարին ներկայութեանը Կասթօնի յայտարարութիւնները կրնային քիչ մը թուլերանութիւն սեպուիլ։ Ժիւլիաի նկատմամբ ցոյց տուած կեղծ գորովը ու հոգածութիւնը գէշ չէր, բայց երբ սկսաւ ուրիշ կնոջ մը հետ ամուսնանալու խօսքն ալ ընել, Նօվանթէլ վախնալով որ Պէոթ Լիսթրալի վրայ ալ պիտի խօսի, սեղանին տակէն ոտքը երկնցուց ու Կասթօնի ոտքին կոխելով զայն խոհեմութեան հրաւիրեց։ Կասթօն սակայն կարճ կապելով,

—Ահաւասիկ այս պատճառներով միայն լքած էի Ժիւլիա Տօքսիվալը,

ԱՐՏԱՔԻՆ

Միջազգային Կացութիւնը

ՃԱԲՈՆ եւ ԱՄԵՐԻԿԱ

ԱՊԱԳԱՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Ամերիկայի Ատլանտեան նաւատորմիղը բնաւ բաւական զէնք մը չէ Ճաբոնի ծովային զօրութիւնը տապալելու համար։ Այդ նաւատորմիղը խաղաղական ամերիկեան գաղթավայրերը պաշտպանելու միայն կրնայ ծառայել, իսկ ոչինչ կրնայ ընել բուն Ճաբոնի ծովային զօրութեան դէմ։ Ամերիկացիք իրենք ալ գիտեն այս կէտը և մեծ յոյս մը դրած չեն ծովակալ Իվընսի մարտանաւերուն վրայ, որոնց գլխուն օր օր ծովային փորձանքները պակաս չեն, ինչպէս հեռագիրները ցոյց կուտան քանի մը օրէ ի վեր։

Դալով Ճաբոնցիներուն, անոնք Ամերիկացիներէն ալ աւելի գիտեն թէ նաւատորմիղը մեծ բան մը չարժէր։ Միայն թէ Ճաբոնական առակի կարգ անցած խոնարհութիւնը և պաղարիւնը կը պահեն մինչեւ վերջը, մինչեւ վճռական վայրկեանը, երբ հարկ ըլլայ վերջապէս ազդեցութեան չրջանակը վճռականօրէն սահմանել Ծ. Արեւելքի այդ երկու ախոյեան Տէրութեանց միջեւ։ Ռուս և Ճաբոնական պատերազմէն առաջ, ծովու վրայ յաղթութեան ի՛նչ դէպքեր ալ որ կախաւ կը գուշակուէին Ճաբոնի հաշուոյն, իբրեւ անհերքելի իրողութիւն կ'ենթադրուէր թէ ցամաքի վրայ Ռուսիա պիտի տանէր յաղթանակը, և թէ զինուորական ա՛յն փորձ պիտուութիւնը անհաւանալի դաս մը պիտի տայ Ճաբոնի զաւակներուն։

Իրականութիւնը գիտենք թէ ո՛րքան ի դերեւ հանեց այս առապալը, և թէ նոյն իսկ ծովու վրայ ճաբոնական յաղթանակներէն աւելի ահռելի, աւելի կարեւոր հանդիսացան Ճաբոնցիներուն ցամաքային անակնկալներէն յաջողութիւնները, որոնք մին միւսէն աւելի արագութեամբ մինչեւ պատմութեան ամենախոր չրջանները տարին հայոցային Պուտայի զաւակներուն գերազանց հանճարը և ռազմագիտական կարողութիւնը։ Հիմակ որ անխուսափելի կը թուի Ճաբոնի և Ամերիկայի միջեւ ապագայ ընդհարումը, կ'արժէ ուշի ուշով ըմբռնել նախորդ պատերազմին դասերը, և անակ մեծ դիւրութեամբ հաւատալ չընծայել ո՛չ Ամերիկեան երեւակայական ծովային զօրութեան չահատակութիւններուն, և ոչ ալ ամերիկեան տոլարներուն ամենակարողութեան, որով իբր թէ քանի մը տարիներու գործ է միայն ընկճել Ճաբոնական կուռքը, որ արդէն ճռռած հասակի համեմատութիւն մը միայն ունի, և որ իբր թէ խախտած է վերջին պատերազմին ցնցումներէն։ Այո՛, Ամերիկա կրնայ ստուարացնել իր ծովային ուժերը, Ամերիկա կրնայ իր տոլարներով տարիներ տեւող պատերազմ մը մղել Ճաբոնի դէմ։ Սակայն ըսել դիւրին է և բուն գործին ժամանակ անպատեհութիւնները կուգան կը ցցուին յուսահատութիւն պատճառով մերկութեամբ մը։ Առ՝նենք առաջին պարագան։— Ամերիկա ի՛նչ կերպով կրնայ իր ծովային զօրութիւնը ստուարացնել, երբ մէկ կողմէն ունեցածները փճանան ճաբոնական թնդանօթներուն հարուածին տակ։ Եւ յետոյ նաւային զօրութիւն մը օդին մէջ չի ստեղծուիր, ոչ ալ ինքնաբերաբար մարտանաւեր կը կանգնին Ամերիկեան նաւարաններուն մէջ։

Երկրորդ պարագային, արդէն հասկըցանք թէ ամերիկեան տոլարը վերջին մնտեսական տագնապին առեն ո՛րքան անկարող եղաւ նոյն իսկ սակարանական ահ ու սարսափի մը առաջքը առնելու։ Տոլարը բռնուած է ամերիկեան մնտեսութեան ներքին կեանքին համար, և եթէ իր պաշտօնը պէտք եղած կերպով կատարէ առանց անհանգստութեան մատնելու միջազգային դրամական հրապարակը, ա՛ս իսկ կը բաւէ որ իր պաշտօնը լաւ կատարէ։ Եթէ Ճաբոնի հետ պատերազմի մը առեն ամերիկեան տոլարը իր բնական ճամբաներէն չեղի, ներքին ահ ու սարսափ մը աւելի՛ պիտի խառնակէ գործերը, և այսպէս տոլարին առաջութիւնը մինչև մէկ սահման գործիք մը պիտի ըլլայ ճաբոնական յաղթութեան ի նպաստ։ Ապագայ պատերազմը մի՛ բաղդատէք Քուպայի պատերազմին հետ։ Քուպա արդէն հասած խնձոր մըն էր՝ զոր դիւրաւ կուտուին Ամերիկացիք, չաքար մը՝ զոր դիւրաւ մարսեցին Եանքիները։ Ճաբոնի հետ հաշուէյարդարութիւն մը՝ Քուպայի խնձորին կամ չաքարին չը նմանիր, խի՛ստ է Պուտայի խթանին դէմ ագացելը։ Ռուսիա փորձեց, բերնին չափը առաւ։ Ա՛յս է պատճառը որ Ամերիկայի մէջ Ռուզվէլթի նման խոհեմ մարդիկ իրենց ցորենը ջաղացքին մէջ լաւ մը չաղացած՝ ամէն հաշիւ չըրած՝ չեն ուզեր—որովհետև չեն համարձակիր— թեթեւութեամբ նիզակ կոտրելու ելլել Ճաբոնցիներուն հետ։ Ճաբոնական սուինը գերազանց է. այս էր պատճառը որ մինչև իսկ անգլիական բանակը որդեգրեց զայն, և Ֆրանսականն ալ պիտի հետեւի Մանչի միւս կողմի իր դաշնակցին օրինակին։ Ճաբոնի և Ամերիկայի միջև ապագայ պատերազմին համար՝ Ամերիկա բնաւ զինակցի յոյս չը կրնար ունենալ։ Իրեն հաւանական զինակից կը նկատուի Գերմանիա, բայց անդին կան Անգլիա և Ֆրանսա, որոնք այս մասին չարժում մը անգամ պիտի չը ներեն Գերմանիոյ։ Ուստի բաց դաշտին վրայ—լոյծ կապոյտ դաշտին վրայ—դէմառ դէմ կը մնան միայն խարտեաշ Ամերիկացին և դեղին Ճաբոնցին։ Սակայն երկուքն ալ խելացի և հեռատես տարբեր, պիտի աշխատին իրենց վէճը խաղաղութեամբ կարգադրել։ Վանգը Խաղաղական Ամերիկեան ծովեզերքէն կրնայ սպառնալ, Սան Ֆրանչիսկոյի անխոհեմներէն, որոնց սակայն կարծես կը վայելէ Ճաբոնական դաս մը, որպէս զի յաւէտ հանդուրժեն Ճաբոնցի գաղթականին հաւասարապատիւ խելքին, և թողուն որ այդ ուշիմ պանդուխտը վայելէ իր ազատութեան և պարկեշտ գործունէութեան արդիւնքը, քով քովի ապրելով ամէնէն ուշիմ, ամէնէն քաջաբակիրթ ամերիկեան տարրին, որուն հաւասար է մտքով ալ և բարոյական բոլոր միւս արժանիքներով ալ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱԼԶԱՍ-ԼՕՐԷՆԻ ՄԷՋ.— Լը Ժուրնալ տ'Ալզաս-Լորէն որ Սթրազպուրկի օրկանն է, կը գրէ թէ Մէցի կողմերը ոսոիկանութիւնը սկսած է քառասունտրինգ տարին լրացուցած հին զինուորներուն ցանկը կազմել մտաւոր պատերազմի մը մէջ զանոնք ծառայեցնելու համար։ Անհաւանալի թէ ինչպէս տեղի կ'ունենայ գործողութիւնը։

Ոսոիկանները քառասունտրինգ տարին լրացուցած տեղացիներուն տունը կը ներկայանան, նախ կիները դուրս կը հանեն՝ անոնց հեռաբերութենէն և անգաղտնապահութենէն վախնալով, յետոյ սա հարցումները կ'ուղղեն անոնց։ «1870էն ետքը ծառայած էք։ Ունի՞ք ձեր զինուորական վկայագրերը։ Տոկո՞ւն էք, տկարութիւն մը չէ՞ք զգար։ —Լաւ— եթէ պատերազմ ծագի, անմիջապէս կայարան պիտի երթաք, հոն պիտի գտնաք ձեզի պէտք եղածը, համազգեստ, գլխարկ, հրացան։ Երկաթուղիներու, թիւնէլներու հսկողութիւն պիտի ընէք։»

Ինչպէս բնական է, այս նոր զինուորագրութիւնը մեծ յուզում պատճառած է յիսնամեաներուն մէջ, որոնք կը յուսային ընտանեկան օջախին մէջ վերջացընել իրենց օրերը։

Առանցքի մէջը յուզուած համակերպութիւնով մը կ'ըսէ,

«Տանտրէնինգ տարեկան էի երբ 1870ի պատերազմը ծագեցաւ, գերմանիոյ հանգուցեալ Լորտը ստիպեց զիս հետեւելու բանակին։ 1870էն ետքը երեք տարուան զինուորական ծառայութիւնս կատարեցի։ Այսօր աղաքս ալ ծառայելու տարիքը ոտնին, եթէ պատերազմը ծագի պիտի մեկնին և... հայրն ալ միասին։»

ՉԻՆԱՍՏԱՆ.—Թիէնցինի մէջ Պէյճիոյ թագաւորին մէկ կալուածին մէջ գաղութիւն մը կատարուեր է։ Չինաստան սակայն կը մերժէ պատճառել յանցաւորները որոնք ձերբակալուած են։ Պէյճիոյ դեսպանատունը հինգ զինուորականներ ղրկած է Թիէնցինի կալուածը պահպանելու համար։

ԱԻՍՏՐԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ.—Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարար Պառոն Էրէնթալ, Ամանորի առթիւ հեռաւեալ հեռագիրը ղրկեց Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Մ. Դիդոնիի։—«1907 տարւոյն մէջ Ձեր Վսեմութեան հետ ունեցած սրտաբուխ յարաբերութիւններս մեծ հաճոյքով յիշելով կը փութամ նոր և երջանիկ տարի մը մաղթել ձեզ։ Ջերմօրէն կը մաղթեմ որ Նոր Տարւոյն մէջ աւելի եւս ամրանդուն մեր երկու երկրաց միջեւ վստահութեան և բարեկամութեան յարաբերութիւնները։» Մ. Դիդոնի հետեւեալ կերպով պատասխանեց։— «Շնորհակալ եմ ձեր ջերմագին բարեացակամութենէն։ Ես ալ մեծ հաճոյքով կը յիշեմ այն անկեղծ ու համակրական յարաբերութիւնները զոր անցեալ տարւոյ մէջ ունեցայ Ձեր Վսեմութեան հետ։ Սրտագին կը չնորհաւորեմ Ձեր Վսեմութիւնը և խնդութեամբ կը ձայնակցիմ այն մաղթանաց զոր Ձեր Վսեմութիւնը կը յայտնէ մեր երկու երկիրներու միջեւ վստահութեան և բարեկամութեան պաշտօնաթ ապագային համար, ապագայ մը որուն նուիրած են իմ և ձեր բոլոր ջանքերը։»

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ ԵՒ ՄԸՆՈՒՆԻՆ ՏՕՆԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ.— Հակառակ դրամական տագնապին և ինչպէս ամէն ոք կը կարծէր. Ամերիկա մեծ չափաւորութիւն մը չդրաւ իր Նոր Տարւոյ խրախճանքներուն մէջ։ Անգլիացիք Մնունդի տօնին ընտանեկան մեծ հանգամանք մը տուած են զոր այնչափ յաջող կերպով նկարագրած է Ուաշինկթըն Իրվինկ։ Ամերիկացիք Նոր Տարւոյ նախընթաց օրուան կը սպասեն իրենց խանդավառութիւնը արտայայտելու համար։ Տեղական լրագիրները կը գրեն թէ մեծ ճաշարաններուն մէջ սեղանները արդէն բռնուած էին։ Քարիւղ, պղպատի, բամպակի իշխանները Տէլմոնիքոյի ճաշարանին մէջ չեն մոռցած իրենց սեղանները բռնել։ Կէս գիշերէն վերջ երբ Սանտրիյօն պարտաւորուած է տուն վերադառնալ բարի պարիկին հրանգին համեմատ, շամբանեայի չիչերը կը բացուին, պատուէրը խիստ է, շամբանիայէ զատ ուրիշ բան չպիտի խմուի։ Ամերիկացիները ինքզինքին մոռնալ կ'ուզեն և ծիծաղկոտ ակնարկներ կը յաւեն Նոր Տարին որ յուսալից կը ժպտի իրենց։ Շամբանիայի փրփուրներու ամպին մէջէն։

Բաց գեանափորներէն իրեն կողմը սրսռացող, որոտացող Դիդէ իշխանուհին նուագայարդարին երաժշտութեան ունկնդրելով, Տօնաթօ մտքին առջև պատկերացուց ա՛յն կինը, որուն սիրոյ հաւատքը արդէն իսկ մատնած էր, երբ առաջին անգամ համբոյրը դրոշմց ներա չրթներուն վրայ... Իր կեանքին բովանդակ զարմանալին ամէնէն զարմանալին սա՛ կը մնար որ ինք այս երաժշտութիւնը գրած էր Տարիա Լանթէն ճանչնալ սովրելէ առաջ։ Եթէ այս երաժշտութեան ունկնդրելով կարեւոր մոռցած ըլլալ թէ ինք անոր նուագայարդարը, իսկոյն սակայն պիտի կրնար գոչել. «Ահա՛ Տարիա Լանթէն, Տարիա Լանթէն, ի՛նչ կերպով որ կը սիրէ և կը վշտակրի, կը հրաժարի և կը մեռնի—իր մատնուած սիրոյ հաւատքին վրայ կը մեռնի՛։»

Տօնաթօ այս ժամուս ուրիշ բանի մըն ալ գիտակից էր. այսուհետև երբեք պիտի չկրնար ստեղծագործել իր «Իշխանուհի»ին երաժշտութեան նմանող բան մը—նմանող բան մը անգամ։ Որովհետև նոյնօրինակ բան մը երբեք պիտի չկրնար ղգալ։

Բայց իբր նոր մարդ, որ հիմակ եղած էր, չէր ուզեր այլ ևս նմանորինակ բան մը ստեղծել, ինքզինքը կ'ուզեր երջանիկ համարել որ «Դիդէ Իշխանուհի»ին ժամանակները իր ծնողավայրին մէջ թողած էր,—հակառակ իր բոլոր պատանեկան բերկրութիւններուն»։

«Հայր Ամպրօճիօ»։

Տօնաթօ դիմաւորեց ծերունի արուեստագէտը, երբ սակայն նուագածութենէն վերջ եկեղեցիկ կը մեկնէր դասին մէջէն իր խուցը երթալու համար։ Վանականը ձայնէն ճանչցաւ զայն, ձայնէն միայն։

«Դո՛ւն ես, զաւակս։ Մեզի՝ դարձեր եկեր ես։ Աստուած օրհնէ՝ վերադարձդ։»

«Ձեզ ողջունելէս վերջ պիտի մեկնիմ դարձեալ...Չէ՛ք մոռցեր զիս։»

«Լսեցի՞ր ի՞նչպէս մուագածեցի։»

«Իրականէն տարբեր Տօնաթոյի մը երաժշտութիւնը լսեցի, պակասելի՛ Հայր։ Բայց լսեցի որ չէք մոռցեր ա՛յն Տօնաթոն, և ասոր համար շնորհակալ եմ ձեզի։»

Մերունին չպատասխանեց։ Իր անփայլ աչքերով փորձեց կարդալ իր երբեմնի աշակերտին նայուածքներուն մէջ, անոր հոգիին մէջ...կարդալէն վերջը, բաւ անոր.—

«Ինձի հետ եկո՛ւր։»

Տօնաթօ հլութեամբ կը հետեւէր, վանական տրամադրութենէն չրջապատուած զգալով զինքը կարծես հմայքէ մը։ Կարելի՞ էր ո՛չ աշխարհի վրայ գտնուէր ա՛յսքան լռութիւն, ա՛յսքան մոռացում, ա՛յսքան կենդանագոյն թաղում...Այս սպիտակ անցքը, որուն սալայատակին վրայ կ'արձագանգէին ուրուականօրէն թափառականին քայլերը, խզրատուած սիւներէն դոց, նեղ այս բակը ամառնային թարշամած ծաղիկներուն մէջև ատուտածաչնչական ջրամբարներով, պատերուն վրայ սուրբերու սա՝ տխրերանգ պատկերները և անմիթար առածները, որոնք աշխարհէ հրաժարումը և վշտակրութիւնը մարդուն համար կը քարոզէին իբրև գոյութեան վսեմ ու միակ նպատակ, հրաժարում և մահ մահացում, մարդկային ոգէ կամքի, բաղձանքի, զգացումի սպանում. բոլոր աշխարհային բաներու հրաժարումը իբրև գերագոյն բովանդակ մարդկային երջանկութեան, նաև իբրև նախապատրաստութիւն անէութեան յաւիտենական հեշտութեան համար։

Եւ բոլոր ճերմակ պատերուն վրայ, մէն մի աղօտ դրան վերև մեծ, սև խաչ մը, նշան մարտիրոսութեան, խորհրդանշան ատուածային մահուան։

Ամէնուրեք խաչը, զոր մարդ պէտք է իրեն կռնակը առնէ։

Այո՛, այո՛։ Մարդկային յոգնած հոգիին համար ա՛ռ ապաստանարան մը, թաքստոց մը—ապաւէն մը...

Սպիտակ խուցին մէջ, խարին մթագին նշանին ներքև, նստաւ Տօնաթօ Փարիզի իր վաղեմի վարդապետին և քահանայ բարեկամին դիմացը։ Փոքրիկ պատուհանէն—բանտային խուց մըն էր կարծես երկաթեայ պինդ վանդակներով—երիտասարդը կը դիտէր ապալեր, ամբարձիգ ապառաժներուն ամայութեան վրայ։ Եւ հայրենի ամայքին դիմաց Տօնաթօ Փարիզի սկսաւ խօսիլ, դաւանիլ, խոստովանիլ։

(Շարունակելի)

Տարիա Լանթէի Սէրը

ԳՐԵՑ՝ ՐՈՇԱՌ ՅՕՍ

ՃԺԹ.

Իր վանք այցելութեան համար ընտրած էր ա՛յն ժամը, երբ Հայր Ամպրօճիօ սովորաբար կ'ածէր երգեհոնը։ Կամայակ մը կ'ուզէր եկեղեցի մտնել, իր հին տեղը նստիլ սենի մը եռանը, և բարեպաշտօրէն մտիկ ընել—երբ նոյն իսկ հին մտնկական ժամանակուան չափ բարեպաշտ չէր այսօր։

Արդէն հեռուէն լսեց երգեհոնին ամպրոտ շեչտերը, որոնք Վօլսքեան ապառաժներուն զաւակին բարի գալուստ կը մաղթէին գոգցես դէպ ի ա՛յն վայրը, ուր ժամանակին բնակած էր, աղօթք չրթունքներուն վրայ, աղօթք սրտին մէջ։

Ի՞նչ էր այս։ Ի՞նչ ներդաշնակութիւններ կ'ողջունէին զինքը...Դիդէ իշխանուհիին մեռելական եղանակը. իր «Իշխանուհի»ին։ Նոյն ա՛յն վայրին մէջ կ'ողջունուի ինքը իր պատկառելի վարդապետին կողմէ իր սեփական մեղդիներով։

Իրօք ի՞նքն էր նուագայարդարը այս հզօր եղանակին...Իր սեփական երաժշտութիւնը ա՛յնքան օտար եղած էր իրեն, ծննդավայրին և ծնողական տունին պէս։ Բայց այս օտար երաժշտութեան մէջ բան մը կը հնչէր, որ զարմանալի կերպով կը իսօէր իրեն։ Իրեն ա՛յնպէս կը թուէր թէ այս երաժշտութեան մէջ կը տեսնէր իր անձկալից երիտասարդութեան մէկ կտորը՝ մնռած և հանդիսաւորապէս դագաղի մէջ գետեղուած, իր լուսաչող յոյսերուն, ա՛յն մեծ արուեստին մէկ կտորը, զոր Տարիա Լանթէ ճշմարիտ արուեստը, միակը և յաւիտենականը անուանած էր։

Այս օտար երաժշտութեան մէջ ի՞նչ վսեմութիւն զգացում, արքունի կնոջական հոգիի մը բաղձանքի ի՞նչ զորութիւն, չոգիանալու ցնդելու համար աշխարհի մը բոցերուն մէջ, որ իր սիրոյ հաւատքին մատնութենէն վերջ չունէր այլ ևս բան մը որ կեանքը ընէր ապրուելու արժանի։

Տարի Լանթէ։

Բայց գեանափորներէն իրեն կողմը սրսռացող, որոտացող Դիդէ իշխանուհին նուագայարդարին երաժշտութեան ունկնդրելով, Տօնաթօ մտքին առջև պատկերացուց ա՛յն կինը, որուն սիրոյ հաւատքը արդէն իսկ մատնած էր, երբ առաջին անգամ համբոյրը դրոշմց ներա չրթներուն վրայ...Իր կեանքին բովանդակ զարմանալին ամէնէն զարմանալին սա՛ կը մնար որ ինք այս երաժշտութիւնը գրած էր Տարիա Լանթէն ճանչնալ սովրելէ առաջ։ Եթէ այս երաժշտութեան ունկնդրելով կարեւոր մոռցած ըլլալ թէ ինք անոր նուագայարդարը, իսկոյն սակայն պիտի կրնար գոչել. «Ահա՛ Տարիա Լանթէն, Տարիա Լանթէն, ի՞նչ կերպով որ կը սիրէ և կը վշտակրի, կը հրաժարի և կը մեռնի—իր մատնուած սիրոյ հաւատքին վրայ կը մեռնի՛։»

Տօնաթօ այս ժամուս ուրիշ բանի մըն ալ գիտակից էր. այսուհետև երբեք պիտի չկրնար ստեղծագործել իր «Իշխանուհի»ին երաժշտութեան նմանող բան մը—նմանող բան մը անգամ։ Որովհետև նոյնօրինակ բան մը երբեք պիտի չկրնար ղգալ։

3. Խորհուրդը՝ Քաղաքական ժողովոյ յանձնարարութեան համաձայն ուսումնասիրեց Պատրիարքարանի դիւանական հաստիքներու սակայցոյցը և պարզելով իր կարծիքն ու տեսութիւնները՝ որոշեց յայտագրել Ս. Պատրիարք Հօր։

Է. Գաղատիոյ Առաջնորդին գրութեանց վրայ՝ ուշադրութեան առաւ վիճակին վանօրէից պատկանեալ հողային խնդիրները և պարզելով իր տեսութիւնները, որոշեց ենթարկել Ն. Բարձր Սրբազնութեան նկատառութեան ու տնօրինութեանը։

Ասոնցմէ զատ Խորհուրդը զբաղեցաւ Բաբերդի Առաջնորդական Տեղապահին և Բուժէլի Հիսարի Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ ներկայացեալ դրամական և կալուածական խնդրոյ ուսումնասիրութեամբ և անօրինութեամբ։

ՍԿԻՏԱՐ ԵԼԷԻ Մահալլէ Ճեմարան վարժարանի համար նոր Հոգաբարձութիւն մը կազմուած է, որուն անդամ նշանակուած են Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ Ճիվան էֆ. Արխանեան, Եպիփան էֆ. Գալաֆեան և Խոսրով էֆ. Քէհեաեան, և իրենց կրթ. օժանդակ մասնախումբի նոյն Հոգաբարձութեան անդամ նշանակուած են Թաղէոս էֆ. Թէրզեան, Եղիա էֆ. Խաչարճեան և Ռուբէն էֆ. Զինճիրճեան։

Ս. ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ նախավկային տոնախմբութեան առթիւ, Ս. Պատրիարք Հայրը այս գիշեր Պատրիարքարանի մէջ պիտի գիշերէ, վաղն առաւօտ Մայր եկեղեցւոյ մէջ, օրուան հանդիսաւոր ժամերգութեանց նախագահելու համար։ Ժամերգութեան աւարտումէն ետք, ըստ սովորութեան, Մայր եկեղեցւոյ Դպրաց Դասը, որուն տոնախմբութիւնն է, ինչպէս բոլոր եկեղեցիներու Դպրաց Դասերուն, Ուսումնարանի սրահին մէջ պիտի ընդունի Ս. Պատրիարք Հօր, եկեղեցական դասուն և Թաղ. Խորհրդոյն շնորհաւորական այցելութիւնը։

ՍԿԻՏԱՐ Ս. Խաչ վարժարանի նոր Հոգաբարձութեան անդամներէն Պետրոս էֆ. Փանոսեան, իր անձնական զբաղմանց պատճառաւ նոյն պաշտօնը չի կարենալ ընդունիլը յայտնած և հրաժարական տուած է։ Իսկ միւս անդամները ընդունելով իրենց պաշտօնը, առաջիկայ ուրբաթ օր նիստ պիտի գումարեն, դիւանի ընտրութիւն կատարելու համար։

ՐԷՕԹԱՀԵՌՑԻ նորընտիր Առաջն. Տեղապահ Տ. Երուանդ վրդ. Բէրբահեան ամսոյս 15ին իր պաշտօնատեղին հասնելով վայելուչ պատուով ընդունուեր է տեղւոյն հասարակութեան կողմէ։ Տ. Երուանդ վրդ. իր ժամանման յաջորդ օրը, ընկերակցութեամբ տեղւոյն Կրօն. և Քաղ. ժողովներու ատենապետներուն, կառավարութեան ապարանքը երթալով իր պաշտօնավարութեան վերաբերեալ պաշտօնագիրը և այլ յանձնարարագրերը ներկայացուցած է Միութեսարքի փաշային, որ պատշաճ մեծարանքով ընդունած է զինքը։ Կիրակի օր խուռն բազմութեան մը ներկայութեան Պատրիարքական կոնդակին թարգ. թարգմանութիւնը կարդացուած է և ապա Տ. Երուանդ վրդ. ասուն կերպով թուրքերէն լեզուով կէս ժամու չափ քարոզ մը խօսած և վեհ. կայսեր կենաց արեւշատութեան համար մաղթանքներ բրած է։

ԵՐԶՆԿԱՑԻ Կրօն. և Քաղաք. ժողովներու ընտրութիւնը կատարուած և արդիւնքը Պատրիարքարան տեղեկագրուած ըլլալով, Խառն Ժողովը վաւերացուցած է նոյն ընտրութիւնները։ Նոյն կրկին ժողովներու դիւանի ընտրութիւնը ևս կատարուելով Պատրիարքարան յայտագրուած է հաստատուելու համար։ Սակէց առաջ Խառն Ժողովոյ որոշմամբ հրաւանգ տրուած էր Երզնկա առաջնորդական ընտրութիւն կատարելու համար, այս անգամ պատասխան տրուած է Երզնկայէն թէ՝ Դաւառ. ժողովներու ընտրութիւնը հաւիւ կատարուած և գործի նոր ձեռնարկած ըլլալով, առաջնորդական ընտրութիւնը յարմար առթիւ մը պիտի կատարուի։

ԱԶԳ. ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑ։— Հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Պին պիր յեօխ վաճառատան տէր Կոստանդ էֆ. Գալշինեան ըստ իր բարի սովորութեան այս տարի ևս Կաղանդի և Նոր Տարւոյ առթիւ 153 հատ զանազան խաղալիքներ նուիրած է Հիւանդանոցին Որբանոցի փոքրիկներուն։

*** Ցարութիւն էֆ. Ալթրբարմաքեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 216 ղրշ. նուիրած են եղբարք Նալչաճեան ի Ֆիլիպէ։ Նաղարէթ էֆ. Գասպարեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 60 ղրշ. նուիրած է Ցակոբ էֆ. Քէլէկեան։

Դեղագործ Վահրամ էֆ. Աստուրեան և Աստուրեան ընտանիքն ու պարագաները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն անոնց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ԳԷՈՐԳ էֆ. ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան և իրենց ցաւակցութիւնը յայտնել այս տխուր առթիւ։

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ ԱՌԱՋՆՈՐԴ

Տ. ԹՈՐԳՈՄ Ծ. ՎՐԴ. ՍԱՄՍՈՆԻ ՄԷՋ

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ՝ ՍԱՄՍՈՆԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ ԵՒ ԱԶԳ. ԵՐԵՒԵԼԻՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Իր պաշտօնատեղին երթալու համար քաղաքս այցելեց, ամսոյս 13ին, Տ. Թորգոմ վարդապետ, Սեբաստիոյ Առաջնորդը, և իջեւանեցաւ Սեբաստացի ծանօթ վաճառական Նազարէթ էֆ. Ղազարեանի բնակարանը։ Թէեւ պատրաստուած էր յաջորդ օրն իսկ մեկնիլ քաղաքէս, բայց, նկատելով որ լեռնային պղտոտան կառքերու երթուղարձումէն աւելի բանուկ դառնալու համար լաւագոյն պիտի ըլլայ քանի մը օր ևս սպասել, Առաջնորդ Գեր. Ցակոբ Սրբազանի և բարեկամներու առաջարկութեամբ Տ. Թորգոմ վարդապետ հարկադրուեցաւ մինչեւ այսօր մնալ հոս։ Ուրախ ենք իմանալ թէ տեղւոյս երիտասարդութիւնը և բանիմաց դասակարգը ընդհանրապէս՝ գիտցաւ իրական գործածել Սեբաստիոյ նորընտիր Առաջնորդին հոս ներկայութեան առիթը և խմբովին դիմելով իրեն, խնդրեց որ խաղաղարարական զգացմամբ ջանայ հաշտութիւն գոյացնել, Առաջնորդի և կարգ մը պատուաւոր ազգայնոց միջեւ, որոնք ժամանակէ մը ի վեր հեռացած են ազգ. գործերէ, ինչ որ ընդհանուր քաղաքացւոց վկայութեամբ, տեղւոյս կիսաշէն եկեղեցւոյ շինութեան գործին դանդաղման պատճառներէն մին կրնայ համարուիլ։ Տ. Թորգոմ վարդապետ, իր լոկ անցորդի հանգամանքը յիշեցնելով, բնականաբար մերժեց իրեն եղած այս առաջարկը, զգացնելով թէ ինք պաշտօն չունի միջամտելու որ և է գործի, և սակայն, նոյն ատեն փափաքելով Ս. Ցակոբայ տօնին առիթէն օգտուիլ, յորդորեց Առաջնորդարանէն վչտացեալ և հեռացած պատուաւոր ազգայիները, և երկար ջանքերէ վերջ յաջողեցաւ համոզել և առաջնորդել իսկ զանոնք Գեր. Տ. Ցակոբ Սրբազանի մօտ, և շնորհաւորական յարգանքներ յայտնել իր անուան տօնին առթիւ։ Խնքնաբերաբար կատարուած հաշտութեան այս նախաքայլը անտարակոյս մեծ ուրախութիւն պատճառեց տեղւոյս համայնքին, և յուսալի է և փափաքելի համնաւանդ որ, Գեր. Ցակոբ Սրբազան և իրեն մէկ քանի համախոհները գիտնային աճեցնել և մշակել սիրոյ և հաշտութեան այս ցանուած սերմերը։ Վստահ ենք արդարեւ թէ տեղւոյս եւ կեղեցւոյ շինութեան գործը յաջողապէս իրականանալու համար, պէտք ունի ընդհանուր ժողովրդեան աջակցութեան հետ։ Մօրբեան Միսակ, Իփէկեան Նուրիճան, Գաղտասարեան Ստեփան և Ղազարեան Նազարէթ էֆէնտիներու նման ազդեցիկ և կարող անձնաւորութիւններու օգնութեան, և փափաքելի է նոյնպէս որ այս վերջիններն ալ մէկ կողմ դնելով ամէն նկատում, բոլորանուէր սրտով մօտենան իրենց Առաջնորդին, յօգուտ քաղաքիս եկեղեց. և կրթ. գործոց։

Տ. Թորգոմ վարդապետ այցելեց տեղւոյս դպրոցն ու մանկապարտէզը, ներկայ եղաւ դասախօսութեանց, և յորդորական խօսքերով քաջալերեց ուսանողներն ու ուսուցիչները։ Կիրակի ևս քարոզեց մանկապարտէզի առժամանակեայ մատրան մէջ։ «Շնորհք և ճշմարտութիւն ի Յեսուսի Քրիստոսի եղեւ» բնաբանով, սիրոյ և հաշտութեան վրայ, գրեթէ բոլոր Սամսոնցի ժողովրդեան ներկայութեանը։ Գեր. Ցակոբ Սրբազան և բազմաթիւ անձինք յետ ժամերգութեան այցելելով Ղազարեան էֆէնտիի բնակարանը, շնորհակալութիւն յայտնեցին Տ. Թորգոմ վարդապետի իր հաշտարար ձեռնարկին համար։

Սեբաստիոյ Առաջնորդին հիւրընկալ Նազարէթ էֆ. Ղազարեան այժմէն տարեկան 12 օսմ. ոսկւոյ գումար մը տրամադրելի ըլլալ Տ. Թորգոմ վարդապետի, իր ծննդավայր քաղաքի Ազգ. որբանոցին իրր պարբերական նպաստ, ինչ որ անգամ մը ևս կը հաստատէ նուիրատուին եկեղեցասէր ոգին, երանի թէ այս ձեռնարկն ալ ունենար իր հետեւողները։

Տ. Թորգոմ վարդապետ այսօր կը մեկնի դէպի Ամասիա։

ԻՐԱՋԵԿ

Սամսսն, 17 Դեկտ. 1907

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

4 Յունվար 1908

Ֆրանսական 3%	95.45
Օսմանեան Միացեալ բաց.	95.10
» » գոց.	94 62
Երկաթուղի	170.
Պանք Օթթօման	692.—
Պալիա Բարա Այտըն	410.—
Թրանսվալ	46.75
Ռիօ Թինթօ	1660.—

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆ.—Հալէպինանանդին Այնթապ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Տիատինի նախորդ գայմագամ Նէշմէտտին պէյ։ Լանկազայի (Սելանիկ) գայմագամ անուանուեցաւ Զիխնէի գայմագամ Խալիլ Ռիֆաթ պէյ որուն յաջորդեց Լանկազայի գայմագամ Ռիֆաթ էֆ.։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Շէֆաքաթի Ա. պատուանշան տրուեցաւ Սոֆիայի ռուսական ընդհ. հիւպատոս Մ. Սէմէնթովսքի Քօրիլոյի կնոջ։ Բ. Շէֆաքաթ Երուսաղէմի ռուս ընդհ. հիւպատոսութեան թարգման Մ. Ֆոֆոյէրպինի և Պէյրութի ընդհ. հիւպատոսութեան քարտուղար Մ. Սէքրէթարէֆի կիներուն։ Գ. Շէֆաքաթ Պոլսոյ ռուս դեսպանատան թարգմանի օգնականներէն Մ. Կրամթօրուլոյի կնոջ։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Շուէյի կառավարութիւնը Վաղա պատուանշանէն Ա. կարգը նուիրեց Պէրլինի օսմ. դեսպանին։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց անոր գործածութիւնը։

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ՍՊԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐ.—Առողջապահական պայմաններու համաձայն Պոլսոյ մէջ հաստատուելիք թաղապետական սպանդանոցներուն մասին Քաղաքապետութեան ընդհ. քննիչ Իրֆան պէյ առջի օր Պետական Խորհուրդին մէջ տեղեկութիւններ տուաւ։

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ.— Կարող ոստիկաններ հասցնելու համար Սէլանիկի մէջ հաստատուած ոստիկանական վարժարանին մասնաւոր շէնքը յարդարուեցաւ։ Գրուեցաւ Սէլանիկի գաւառային իշխանութեանց ուղարկել վարժարանի դասընթացքին հետեւելիք քմփսէհները, ոստիկանները և լաւուչները։ Միւս կողմէ կը շարունակուի նոր ոստիկաններու արձանագրութիւնը։

ՊՈՒԼԿԱՐ գործակատար Մ. Կէչօֆ առջի օր ներքին գործոց նախարարին հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

ԹՈՒՐՔԵԻԻՈՒՄԷՆ առեւտրական դաշնագիրը որուն պայմանաժամը այս ամիս կ'աւարտի, երեք ամիս ևս պիտի գործադրուի, որմէ ետք պիտի սկսի գործադրուիլ նոր դաշնագիրը։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վերատեսչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Էնկիւրիի Աք-Տաղ-Մատէնի հեռագրատան մէջ արժէքաւոր ներքին նամակներ ու թղթատարական ծրարներ սկսած են ընդունիլ ու փոխանակուիլ։

ԱՐՀԵՍՏԱՒՈՐՆԵՐԸ.— Իմացուելով որ կարգ մը արհեստաւորներ առանց Թէզքիրէի կը գործեն, ծանուցուեցաւ բոլոր թաղապետութեանց, խիստ հրամայողութիւն կատարել որպէս զի ուշադրութիւն ըլլայ այդ մասին։

ԱՔԻՐ. ՏՐԻՊՈԼՍՈՑ առեւտրական գործառնութեան բարգաւաճման հետեւանքով, տեղւոյն մաքսային մթերանոցները պիտի ընդարձակուին։

ՈՍԿԵՂՋԻՐԻ չղջնաւային վարչութեան հաշիւները քննող յանձնաժողովը, կ'ըսէ Սապահ, կարգ մը անկարգութիւններ գտած է նոյն չղջնաւորներուն մթերանոցի պաշտօնեայ Եանի և մատակարար Ցովսէփ էֆ.ներու հաշիւներուն մէջ։

ՕՍՄ. ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՊԸՐԱԶԻԼԻՈՅ ՄԷՋ.— Բիօ տը Եանէյրոյի օսմ. հիւպատոսը վերջերս տեղեկագիր մը ղրկեց Թուրքիոյ և Պրազիլիոյ վաճառականութեան մասին։ Թուրքիա սկսած է հոն ղրկել պահածոյ, չոր պտուղ և գինի։ Այս տեսակ հեռաւոր տեղերու հետ առեւտրական գործառնութեանց ձեռնարկելը գնահատելի բան մըն է, որով նորանոր ասպարէզներ կը բացուին օսմ. արտադրութեանց համար։ Պրազիլիոյ մէջ ժողովուրդին 100ին 90ը կ'զբաղի խահուէի մշակութեամբ, որով ուրիշ հողային բերքեր կը պակսին իրենց։ Հետեւաբար օսմ. ապրանքներու համար լաւագոյն հրապարակ մը կրնայ ըլլալ։ Պրազիլիական իշխանութիւնք խիստ են ներածուած ապրանքներուն մասին։ Խարդախուած բան չեն որակեր։ Օսմ. արտադրութիւններն ալ իրենց անխարդախ հանգամանքովը շատ նպատակայարմար են։

ՀԱՑ, ՄԻՍ ԵՒ ՎԱՌԵԼԱՆԻԹ.— Ինչպէս յայտնի է, յանձնաժողով մը կազմուած էր՝ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու, որպէս զի մեծաքանակ ալիւր, ոչխար, փայտ ու ածուխ բերուին Պոլիս, միշտ այդ քանակութիւնը գոյութիւն ունենայ և ժողովուրդը ուտելիք և վառելանիւթ հայթայթելու մասին դժուարութիւն չքաշէ։ Այդ յանձնաժողովին որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, կայս. երկիրներէն ոչխարի արտածումը արգիլուեցաւ. միայն թէ կայս. երկիրներու մէկ մասէն միւսը և մէկ նաւահանգիստէն միւսը ի հարկին ոչխարի առաքումը արտօնուեցաւ։ Հիմա իմացուելով թէ գաւառներու զանազան տեղերը ոչխարի վաճառականները գիներու չատ քիչ տարբերութեամբ և նոյն իսկ միեւնոյն գինով կը շարունակեն ոչխարներու արտածումը, ծանոյց պէտք եղած տեղերը որ պատկաեալ պաշտօնեաները արգիլեն վերոգրեալ որոշումին հակառակող այդ արտածումները, գիտնալով որ անփոյթ գտնուողները և անսաստողները խիստ պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին։

*** Նախարարաց Խորհուրդին որոշմամբ ծանուցուեցաւ պատկանեալ պաշտօնարանին թէ Պոլսէն թեփերու արտածման մասին եղած արգելքը պէտք է վերցնել և թէ յառաջիկային երբ Պոլսոյ համար թեփի պէտքը աւելնայ, կարկի է այդ արգելքը վերահաստատել։

ՄԱՀ.—Մաքսային վերատեսչութեան պաշտօնատան Տնօրէն Սէյֆուլլահ Խալիլ պէյ որ հիւանդ էր, մեռաւ։

ԴԱՏԱՍՏԱՆԻ ենթարկուեցան Էրզրումի Նամրիվան գաւառակին նախագահ ատեանին ընդհ. դատախազի օգնականի փոխանորդ ոստիկանական քոմիսէր Անմէտ էֆ. և Սիւրիոյ Կէրք գաւառին նախագահ ատեանին անդամ Ավետ էֆ., որոնք իրենց պաշտօնին մէջ զեղծումներ գործած էին։

ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳԻՒՏԵՐ.— Այտընի նահանգին Քօլօֆոն, Նոնթիոն և Քլարոս հին քաղաքներուն տեղը հնագիտական պեղումներ կատարուած են, կայս. Թանգարանին կողմէ։ Գտնուեցաւ «Քլարիոս Աբօլոն» կոչուած բագինը, նաև թատրոնին տեղը և Հոմերոսի չէնքը, ուր պեղումները պիտի շարունակուին։ Պատմաբան Ստրաբոն գրած է թէ քրիստոնեայք Հոմերոս դնած է Քօլօֆոն քաղաքին մէջ, ուր չէնք մը ևս կայ եղեր անոր անունով։ Այս գտնուած չէնքը պատմաբանին նկարագրածին կը պատշաճի, որով որոշուած է ամբողջովին երեւան հանել զայն։ Նոյն կողմերը շատ մը հին գերեզմաններ ևս գտնուած են։ Քաղաքին արեւելեան կողմէն գտնուեցան 4 զոյգ ոսկի օղ, թանկագին քարերով։ Ասկէց զատ գտնուեցան նաև արծաթեայ պզտիկ առարկաներ, պղինձ դրամներ, երկու ոսկի մանեակ, պղինձ օղ և մանեակ և խիստ արուեստագիտօրէն պատրաստուած հողէ արձանիկներ։

ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐ.—Գրուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնարանին արգիլել մուրացկանութիւնը կարգ մը մարդոց, որոնք ոչ միայն իրենք կը մուրան, այլ իրենց ընտանիքն ու զաւակներն ալ կը մղեն այդ արհեստին։

ԶՄԵՌՈՒԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ.— Եղանակին յարմար և անգլիական ու գաղղիական առաջնակարգ կերպասներէ պատրաստուած արանց և տղոց համար ամէն տեսակ հագուստի ճոխ մթերք մը հասած է Սուլթան Համամ Բինթօ խանի տակ «Ճէյլան» հանրածանօթ հանդերձատունը՝ որոնք գինի մասին անմրցելի առաւելութիւն մը ունենալովնին հանդերձ կը ծախուին մէկ թիւը 2 ղրշ.ի և 0/0ին 10 զեղչով։ հոն կը ծախուին նաև անգլիական գործարաններու արանց և տղոց մուշանպանները. առիթ մը որով յուսալի է թէ հասարակութիւնը պիտի կարենայ գնահատել։ 12—18

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.— Պոլսոյ պատժադատ ատեանը ամիս մը բանտարկութեան և ոսկի մը տուգանքի դատապարտեց եէնի Գաբու բնակող տէօքմէճի Լեոնը որ վիրաւորած էր Պայազիտի կողմը պղնձագործ Կարապետը և Լանկա բնակող եաղմաճի Մկրտիչը։

ՄԲՐԻՆԸ հանդարտած էր երէկ թէեւ, բայց կծու ցուրտ կար։ Աւազ բեռցած մավունա մը որ Նիկոմիդիայէն կ'ուգար, Նախընթաց գիշեր Գարգիւղի մօտ ցամաք ինկաւ և ջախջախուեցաւ, մարդիկը ազատուեցան։ Իտալական Քաբանիա չղջնաւը որ ուրբաթ օր Պոլիս պիտի հասնէր, ճամբան ձիւնի մրրիկի բռնուելով ապաստանեցաւ Ռոտոսթօ և առջի առտու Պոլիս ժամանեց։ Զոնկուլտաքի և Էրէյլիի առջեւ ալ սաստիկ մրրիկ մը տիրէ։

ԳՈՂԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄԸ.— Պիւլպիւլ Տէրէցի վաղեմի չարագործ Անդրանիկ առջի օր երբ Գասբմ Բաշայի կողմը կը թափառէր, ձերբակալուեցաւ։ Վրայէն կարգ մը բանալիներ և գողի գործիքներ գտնուեցան։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Դեկտ. 20ի առտուն երկրաշարժի երկու ցնցում զգացուեցաւ Բալօնիայի մէջ։ Վնաս չկայ։

ԱՆԽԻՂՃ ՄՍԱՎԱՃԱՌՆԵՐ.— Ֆաթիհի կողմը մսավաճառ Սայիտ, Մուսթաֆա, Մահմուտ, Տէրվիշ, Իսմայիլ և Հասան, ընկերովի գնեցին երեք հիւանդ կովեր զորս կտրեցին և սկսան ծախել։ Թաղապետական իշխանութիւնք լսելով գրաւեցին այդ միսերը և ոստիկանութեան յանձնեցին այդ անխիղճ մսավաճառները, որպէս զի հարկ եղած պատիժը ի գործ դրուի անոնց մասին։

ԿՆԱՍՊԱՆ.— Քրէթովայի մէկ գիւղին մէջ անցած օր ահռելի ոճիր մը գործուեցաւ։ Պուլկար Նիկոթին գիւղին եղերքը կացինով մը յարձակեցաւ կնոջը վրայ և զայն սպաննեց ու տարաբ անտառը նետեց։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն բանալով գտաւ ոճրի հեղինակ ամուսինը որուն օգնած էր նաև իր հայրը և ուրիշ գիւղացի մը։ Ամէնքն ալ ձերբակալուեցան։

ԳՈՂԵՐ մտան անցած գիշեր, Սինէմքէյ տպարանապետ Զգօն էֆ. Փափազեանի տունը և սկսան ծրարել ինչ որ գտան, Տնեցիները արթնցան, և գողերը փախան հոն թողլով իրենց ծրարները։ Գողերը մտած էին տան քովի բաց դեռնէն։

ՀՈՂԱԿՈՑՏԻ ՄԸ ՏԱԿ.— Պէպէք քարանձի մը մէջ, Քեանդրբրցի Խալիլ անուն բանւոր մը երէկ աշխատած պահուն, արկածով վրան փլած հողակոյտի մը տակ մնաց և մեռաւ։

ՊԱՂ ԼՈԳԱՆՔ ՄԸ.— Կամուրջին՝ Գատրգիւղի նաւամատոյցը այնպատող բեռնակիր Մահմուտ, երէկ չղջնաւ ցատկելու պահուն, ճըլօմ մը, ծովն ինկաւ և պաղ լոգանք մը ընելէ ետք ազատուեցաւ։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.— Վերջերս Շիշլիի և Ֆէրիգիւղի կողմերը տեղի ունեցած մէկ քանի գողութիւններու հեղինակները ըլլալու կասկածանօք, Բերայի ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Բամինանտօ, Ֆիրեաքօ անուն և մէկ քանի ուրիշ անձեր, որոնք քննութեան ենթարկուեցան։

ԹԱՏՐՈՆ

ՕՍՄ. ԿԱՏԱԿԵՐԳԱԿ. ԿԱՎՕ-ՄԻՆՈՒ

Պ. Շահինեան համակրողներու լայն շրջանակ մը կազմած է ինչպէս հայ հասարակութեան, մանաւանդ թուրք հասարակութեան մէջ, և պէտք է ըսել թէ արդար համակրութիւն մըն է որ կը վայելէինք իբր կարող դերասան մը մը և զոր արդարացուցած էին լեցուն օթեակներ և լեցուն սրահ մը, այս հինգշաբթի գիշեր, Շահ զատէ Պաշբի մեծ թատրոնին մէջ։ Սակայն հակառակ Պ. Շահինեանի նվաստը ըլլալուն, տեսանք զինքը միջակ դերի մը մէջ ուր չէր որ ի յայտ պիտի գային իր կարողութիւնները։ Խաղն էր Կավօ-Միճար ուր երկու գլխաւոր դերերը այնքան յաջողապէս ներկայացուցին Ֆէհիմ էֆ. և Պ. Թօլայեան։ Մանաւանդ այս վերջինը մեծ խնամք կը տանի գլուխ չինելու, որ նորութիւն մըն է տեղական թատերախումբի մը մէջ։ Թօլայեան ուսումնասիրելով անձը զոր պիտի ներկայացնէ, դէմք մը կը չինէ որ ճիշդ ու ճիշդ ուզուած տիպարն է։ Primer ըլլալու այս գիտութիւնը անտեսուած է միւս դերասաններուն քով։ Նոյն իսկ Ֆէհիմ էֆ. մեծ խնամք չի տանիր, մինչ Թօլայեան ամէն անգամ բեմ ելլելուն գրեթէ անճանաչելի է։

Խաղը այնպիսի խաղերէ մէկն է որոնք զուրկ են բարոյական կամ ընկերական հիմէ մը, թեզ մը չեն պաշտպաներ և իրենց արժանիքը կը կայանայ imprévusներու, կնճռոտ peripétieներու մէջ որոնց հետ ի հետ հետեւելով ժողովուրդը ժամանակ չի գտներ դերասաններուն արուեստի նրբութիւնները նշմարելու։ Ժողովուրդը հեղինա՛կը կը ծափահարէ, և ոչ թէ դերասանը։ Լաւ սկզբնաւորութիւն մըն էր Լապիչի թատերախաղերը, այս խումբին համար, իրաւի մեծ քաջալերութիւն չեն գտած Պ. Բէրիօճի նամբորդութիւնը և Պարոն Տուպլրմարսի թատերախումբը Երեք գլխարկներու, Բիկալ փողոցի նման անհիմ թատերախաղեր ներկայացնելու հարկին տակ գտնուած է։

Կավօ-Մինարի մէջ Պ. Նուպար դժուարին դերի մը մէջ բեմ եկաւ, և որ ցուցուց թէ կարող է լուսաղոյն դերեր ալ կատարել։ Առանց մեծ յաջողութեան, դժուար են դեր մը կատարելը, և գոհացուցիչ կերպով կատարելը չնորհաւորելի է արդարեւ։ Նորեկ դերասանուհիներէն միայն Օր. Արաքի կը մնայ, որուն յաջողութիւնը կը կայանայ Վէպէրի զաւեշտէն վարպետ նկարիչ մըին ունեցած լուսաբարուհիի դերին մէջ, որ կը յիշեցնէ մեզի Բօլ տը Ֆօքի կանխավաճառուհին, մանաւանդ երբ կէս բարկացած և կէս ժպտած կ'ըսէ, «Նիշէթ իրաւունք ունի եղեր, այս արուեստագէտները երբեք լուրջ չեն։»

Զմոռնամ ըսելու թէ Կավօ-մինար երկու փորձէ վերջ բեմ հանուած էր և Պ. Շահինեան... յօդացաւէ կը տառապէր որուն կը վերագրուի իր անընդունակ դեր մը առնելը։

ԴԱՌ...Թ.

* * *

Այս գիշեր, Բերա, Վարիէթէի թատրոնին մէջ Հասան էֆ.ի դաւեշտախումբը պիտի ներկայացնէ Զօնուք խբրարզը անուն կատակախառն տառմարար։ Ասոր պիտի յաջորդէ 3 արար Ռիկատակ մը։ Նաև քանթօներ ու զուարթ տուէթներ։ Արուեստեան ընտիր նուագախումբ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐ. ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ
(Դեկտեմ. 22 Շաբաթ)

ՑՈՐԵՆ

Առաջին ձերմակ	օքան	51—52
Երկրորդ »	»	48—50
Խառն		47—
Զավտարլը		45 - 46
Կարծր առաջին	»	51—52
Կարծր միջին	»	49—50
Կարծր խառն	»	47—48

Այսօր 2 վակտ Անառալուի ցորեն ժամանեց։

ԱԼԻՒՐ ՂՐՇ.

Տեղական ջրմամ Ա. պարկ		98—
» » Բ. »		96 - 97

ԹՈՓ

Օքան 23 փարա

ԳԱՐԻ

Դանուբ	քիլէն	18—19½
Բուսմէլի և Մերսին	»	18 - 18½

ԱՄԷՆ ԱՆՈՆՔ

որոնք կ'ուզեն աղքատիկ վարժարան մը օժտել, կամ Կաղանդի առթիւ օգտակար նուէր մը տալ իրենց զաւակին և կամ իրենց ընտանեկան սալօնն ու գրասենեակը զարդարել, թող փութան գնել՝

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՐԿՐԱԳՈՒՆՏԸ

պատրաստուած կարող ոչխարագէտներու կողմէ և վաւերացուած Հանր. Կրթութեան Նախարարութենէն։ Տպագրութիւնը մաքուր, չինուածքը հաստատուն և բովանդակութիւնը ճոխ է։ Նմանը ցարդ չկար Պոլսոյ և գաւառներու մէջ. դուրսէն բերուածներն ալ չափազանց սուղ էին։ Այս Հայերէն Երկրագունտին (glaube) գինն է չրջանակով 85, առանց չրջանակի 65 ղրշ. Գաւառները կը ղրկուին —անառակով— 15 ղրշ. ծախքով։

Դիմել, միակ կեդրոնատեղին՝ Պապը Ալի ճատտէսի, թիւ 56, Ցովհ. էֆ. Ագնուորի «Օսմանլը» Գրատունը։

Վաղը Ցունաց Ս. Ծնունդ ըլլալով Ղալաթիոյ Սակարանը գոց պիտի ըլլայ։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

22/4 Յունվար 1908

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԲՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ Օ.Ո.	103	21
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	» 103	24
Երէկուան էն բարձր գինը	» 103	28
» էն վար գինը	» 103	19

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	ֆր. 165	—
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	» 165	—
Երէկուան էն բարձր գինը	» 165	25
» էն վար գինը	» 164	87

Մէքսիկի Պանքա	5	—
Սելանիկի »	ֆր. 136	—
Բարաստ Բրէվիլէժիէ	ֆր. 35	—
» Օրաթնէա	» 29	—
Շերքէթը Խայրիէ	Օ. Ո. 44	—
Շերքէթը Խայրիէի Համաթէ	Օ.Ո. 4.45	
Թրամվայի բաժնեթուղթ	» 8	50
Ժիլիսսանս Թրամվայ	» 4	40
» պարտաթուղթ	ֆր 462	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	» 321	—
Անատօլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո. 16.12½	
Իզմիրի քարափ	» 592	—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո. 4.15	
Բարափ Կ. Պոլսոյ	ֆր. 425	—
Թրանսվալ	44	75

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Ցունական փոխառութիւն	ֆր. 234	.ք.ք.
Պանք Նաս. Կրէս.	» 416	. »
» » » Նոր	Օ.Ո. 3	.99
Լաւրիոմ	ֆր. 60	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղրշ.էն	ղրշ.	ֆր.
Ֆրանսական ոսկի	87	09
Անգլիական ոսկի	110	—
Բօլ	91	10
Մէճիտիյէ արծաթ	108	.07
» ֆառորդ	108	.—
» մանրուք	105	.10
Մէթալիք	99	.20
Պէշլիք	103	.20
Բուսպի Թղթադրամ	8	.70
Ֆրիմից	50	.—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք		ղրշ.	110.25
Բարիզի »	»	ֆր.	22.68¾
Վիէննայի »	»	քուրօն	21.84
Պերլինի »	»	մարք	18 53

ԲԱՐԻԶԻ Ս

«ՄՐԱՆՋՈՒՄԷ»Ի ԹՎԵՐԹՈՒՆԸ — 134 —
ԳԻՐԵ 8 ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ԿՈՒԱՌԱՏԻԿ ՏԸ ՄՈՆԹԻՆՐԻՆ ԴԱՌՆԹ

Վ Ա Յ Ր Ա Գ Կ Ի Ն Ը

ՄԱՍ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԻԼԻԱՆԱՏԷՐ ՄԱՐԴԸ

Ժէ.

—Կառապանը աղէկ գիտէ՞ ճամբաները։

— Հոգ չէ, ես կառապանին քովը կը նստիմ անոր ճամբան ցոյց կուտամ։ Սակայն կարծեմ թէ գէշ չըլլար եթէ զէնք մը առնէք քովերնիդ պատահականութեանց առջև պատրաստ և անվեհեր ըլլալու համար։

— Ես ամէն ատեն վրաս բէվոլվէր մը կը կրեմ։

Օգթավ անմիջապէս կառապանին քովը գնաց որ կառքը պատրաստեր էր և նստաւ անոր քովը։

— Շիտակ Պաթիլի հրապարակը քշէ ձիերդ։ Հոն հասնելուս կրսեմ թէ ինչ ուղղութեան պիտի երթաս։ Զգէնք որ իրենց ճամբան չարուսակեն և մենք դառնանք Փոանվիլ տիւ Բօն, նայինք Բոլին ինչ վիճակի մէջ է։

Թէ Բոլին Օգթավի մեկնելէն վերջ այն գիշերը մինչև առտու անքուն տառապանքներու մէջ անցուցած էր, մինչև առտու աչքը քունն չմտաւ, ամէն վայրկեան միտքին առջև կը պատկերար իր խեղճ զոհին պատկերը որ վրէժխնդրութիւն և արդարութիւն կը պահանջէր իրմէ սպառնական եղանակով մը։ Դատարանը բանտը ահա ասոնք էին որ իր երջանկութիւնը կաղուցէին։ Առտուան դէմ անցուցած այս արհաւիրալի գիշերին արդիւնքը եղող գլխուցաւ մը սկիզբները թէև թեթև սակայն երթալով սաստկացաւ այնպէս որ մինչև ցորեկ չկրցաւ անկողնէն ելնել։

Ճաշարանապետուհին Բոլինի այս վիճակը տեսնելով ուզեց բժիշկ մը բերել, սակայն Բոլին բժիշկի պէտք չիկայ, հիմա կ'անցնի պատասխանեց։ Երեկոյին աւելի սաստկացաւ գլխու ցաւը որ ամբողջ մարմինը կարծես թուլցուց և լկեց։ Անկարելի եղաւ Բոլինի բան մը դնել բերանը, հազիւ կրնար քիչ մը կաթ խմել։

Այս անսոյգ վիճակը տեւեց 48 ժամ։ Երրորդ օրը քիչ մը հանդարտեցաւ նոպան, սակայն Բոլին բոլորովին գունատ, աչքերը սեւ ծիրով մը շրջանակուած, մազերուն մէջ մէկ քանի սեւ թելերը ինկան, գրէթէ ծեր կին մը դարձած էր։ Այտերը կոծանցուցած իրենց հուրքը, կապոյտ երակները կը տեսնուէր քունքէն ի վար։

Այս երեւոյթով վար իջաւ և ճաշարանապետուհին դրամը վճարելէն վերջ դէպի Մարէն գետը ուղղուեցաւ։ Հոն հակառակ իր ակարութեան երկար ատեն քալեց, աչքերը կարծես չէին կրնար բաժնուիլ գետէն, անդիմադրելի ձգողութիւն մը զինքը կարգիլեր բաժնուիլ այդ վայրէն։ Կէսօրէի ցինորին առնչուող հուրին դարձեալ իր հրապոյրը ի գործ կը դնէր այս անպատիւ և անբարոյական աղջկան առջև։

Սարսափով հետ հետ քաշուեցաւ սկսաւ վազել։ փախչիլ այդ մահաբոյր վայրէն։

Թոլաքար վազել սկսաւ։

Մութը սկսաւ կոխել, գետին մէկ կողմէն միւս կողմը մթութիւնը տիրած էր, պահ մը նստաւ գետին մէկ կողմը և երբ իր մտքէն Կրան Սէնդուրի երկաթուղին անցաւ մեծ շառաչիւնով մը։ այս աղմուկը իր ցրուելու վրայ եղող միտքը աւելի յիմարացաւ, իրեն այնպէս կուգար թէ գանկին վրայ եռացած ջուր կը թափէին։

Վեր ցատկեց տեղէն ահարեկ և յուսահատ և իր յիմարական խոլ վազքին մէջ մէկէն ի մէն գլխորուեցաւ Մարէն գետին մէջ։

Գետին եզերքը գտնուող տունի մը առջև երկու այր և կին մը նստած էին որոնք Բոլինի տաշնապի աղաղակները լսելով անմիջապէս վազեցին գետը։

Այրերէն մէկը Կոմս տը Նօէլի սպասաւոր և խորհրդական Ֆրանսուան և միւս ընթերցողներուն ծանօթ բարի տիկին Մօրէնի ամուսինը իր կնոջ հետ։

Մօրէն ամէն կողմ գնաց գետին, սակայն չէր տեսներ ո՞ւր ըլլալը մէկ մը ալ Բոլինի նախ գլուխը և յետոյ երկու ձեռքերը երեւցին.. անմիջապէս գետ նետուեցաւ Մօրէն և հանեց Բոլինի մարմինը։

(Շարունակելի)

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Մ. Մ Ա Ր Տ Ի Ր Ո Ս Ե Ա Ն

ԴԻՏԱԿԱՆ ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԴՐՈՒԹԵԱՄԲ կը դարմանէ ամէն տեսակ ակռայի և լնտի հիւանդութիւնները, փտած ակռաները կը լեցնէ՝ առողջ ակռաներու պէս երկար ատեն գործածուելու պայմանով։

ԲՈԼՈՐՎԻՆ ՆՈՐ ՄԵԹՈՏՈՎ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արուեստական ակռաներ կը պատրաստէ, ընականին ճիշդ նման։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր իր դարմանատան մէջ, Բերա, Մեծ-Բարմաքդարու փողոց թիւ 8։ Կարօտ հիւանդները ձրի կը դարմանէ՝ հինգշաբթի օրերը Բերայի Աղքատախնամի Դարմանատան մէջ։ 25—23

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ կ'ընդունի

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ՊՈՐՋ ՕՐԱՑՈՅՑ 1908 ՏԱՐԻՈՅ

ԴԻՆ Լ ԴԱՀԼԵՆԿԱՆ

Ցառաջիկայ 1908 տարւոյ Հիւանդանոցիս պարզ Օրացոյցը հրապարակ ելած է խնամեալ և մաքուր տպագրութեամբ, որ ուրիշ տարիներու պէս եկեղեցական արարողութեանց և ժամերգութեանց նկատմամբ մանրամասն ծանօթութիւններ պարունակէէ զատ, եկեղեցական պաշտամանց ընդհ. կէսերուն յատուկ հրահանգով և խրատականով ճոխացած է։

Հոգաբարձութիւնս ներկայիս կը յայտարարէ թէ՝ միմիայն Հիւանդանոցիս սեփական սոյն օրացոյցի ձշգրտութիւնը հաստատուած և վաւերացած է Ազգ. Պատրիարքարանէն, հետեւաբար պէտք է ուշադիր դնուիլ կողքերուն վրայ դրուած գինքին, ուր գրուած է «Սեփականութիւն Ս. Փ. Ազգ. Հիւանդանոցի 1908»։ Կը խնդրուի ամէն ազգային անհատէ որ հանի մէյ մէկ հատ գնել անպատճառ սոյն գրպանի օրացոյցէն որուն համագումար հասոյթը յատկացուած է ի պէտս Ազգ. Հիւանդանոցիս։

Կը վաճառուի Հիւանդանոցի գրասենեակը և բոլոր գրավաճառաց քով։

(Կնիք)

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՑՐ ՄԸ

Նիհար, ազազուն, վատոյժ, հիւանդկոս աղաքը երբեք չէի սիրեր։ միշտ կը փափաքէի գիրուկ, թոմպուլ, զբաւթ, կայտառ տղաք մեծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էի որ ապագային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ապէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր աղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւագոյն տալ անոր և բժիշկ մը յանձնարարութեամբ սկսաս ՖՕՍՖԱՖԱՏԻՆ ՖՈՍՖԱԼԻԷԼԻՆՈՎ սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՕՍՖԱՖԱՏԻՆ ՖՈՍՖԱԼԻԷԼԻՆ և քանի՛ ուտէր կը գիրնար, կ'ուժգնար և կը կայտառնար։ Այսպէս, քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորտրաութիւնը պիտի ունենայ, սակայն աղեկը առանց օ և է հիւանդութեան ակռայ հանեց, խաղալով, ցատկելով և շարունակեց ամէն ու զօրանալ։

ՖՕՍՖԱՖԱՏԻՆ ՖՈՍՖԱԼԻԷԼԻՆՈՎ հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ։ փառք Աստուծոյ, ամէնքն ալ 25—30 տարիքը հասան՝ առանց ընաւ հիւանդանալու և քաջողջ երիտասարդներ եղան։ հետեւաբար ի սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՕՍՖԱՖԱՏԻՆ ՖՈՍՖԱԼԻԷԼԻՆՈՎ մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ, Պոնաբարթ փողոց, Թ. 17
ՄԱՐԳԱՐԻԹ ԺԱՆՆԻ

ՖՕՍՖԱՖԱՏԻՆ ՖՈՍՖԱԼԻԷԼԻՆ կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։ 26—5

ՄԵՍԻԷԼԻ ՊԱՍՈՒՐԻ ԴԱՐՄԱՆԸ

Այս հիւանդութեան ենթակաները գիտեն թէ ինչ սոսկալի ու անտանելի է ան։ Բանը պասուրէն և մանաւանդ մէմելի պասուրէն ազատիլ ուզողները պէտք է դիմեն Ղալաթիա, Արսլ Ճամիի մօտ, Թրամուէյի ճասուն, 136 թիւ հանդուցեալ Ալի Հայտար Պէյ խանին վերնայարկը Տօքթ. Ամէտ Շիւքրի պէյի մասնաւոր դարմանատունը։ Ցիրեալ բժիշկը ուրբաթ օրէն զատ ամէն օր կը գտնուի ժամ 8էն 11։ Երեքշաբթի օրերը ժամ 6էն 9 աղքատներու համար ձրի։ 6—15

ՏՕՆԱԿԱՆ օրերուն առթիւ՝ Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 186 Բ. ՆԱՔԱՄՈՒՐԱ եւ Ը. ՆԷ. վաճառատուներ նուէրի յատուկ այլեւայլ առարկաներու ցուցադրութիւն մը կազմակերպած է. զանազան տեսակէ տուփեր ու սեղաններ՝ լաքայէ կամ պամպուէ, սուրճի զաւաթներ ու պնակներ, զատ զատ կամ ամբողջ սեռվիսը, սկաւառակներ, ածանգիս բառավանններ, այլեւայլ մեծութեամբ ճարտնական յանձապակիէ կամ քեր-ֆիլիք անօթներ, խաղալիքներ, և այլն տրամադրելի պիտի ըլլան յանախորդներուն։ Բ. ՆԱՔԱՄՈՒՐԱ և Ը. ՆԷ. վաճառատան մէջ կարելի է գտնել նաեւ ֆօթիլեօնի յատուկ ամէն տեսակ առարկաներ։

ԿԱՐԴԱԼԸ Կ'ԱՐԺԷ.— Պոլիս Պահճէ գաւառ Մէյսանճրք փողոց թիւ 21 Լեւոն Կարապետեանի վաճառատունը կը գտնուի կանէրու վերաբերեալ ամէն տեսակ կերպասներ մետաքս-բուրդ բամպակ եւայն։ Ամէն տեսակ բլիւշ, գրէթոն և քրէք պասմաներ, գորգեր և մուշամպաներ, բուրդ և թանթիլէ վարագոյրներ, պրոտրի սթօրներ, թիւլ և պատրաստ վարագոյրներ, ընտիր պատի տուղթեր, սեղանի ծածկոցներ և սեղանի մուշամպներ։ Խիստ ածան գիներով։ Այս բոլոր բսուածները հասատելու համար, կը բաւէ միայն նոյն վաճառատունը այցելել։ 20—14

ՍԱՓՐՈՒԻՏԵԱՆ ԱԽՏԵՐՈՒՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՍ

ՏՕՔԹ. Խ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ

Կատարեալ ձեռնհասութեամբ կը դարմանէ հին և նոր ներմամիզութիւնը և ասանցմէ ծագում առած դժուարամիզութիւնը. իսկ Գաղդիական ախտը, փոխանակ ներսէն դեղեր տալով ստամոքսը և աղիքները խախտելու, ըստ նոր դրութեան լաւագոյն միջոցին դիմելով կը բուժէ։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, ժամը 3—11, Պաղչէ-գաբու, շաքարավաճառ Հաճի Պէքիրի դիմացը, սեղանաւորին վերնայարկը, թիւ 19 դարմանատան մէջ։

Կարօտ հիւանդները ձրիաբար կը դարմանուին։ 50—5

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ

ԹԷՑ Ուղղակի ներածում Զինասանք ԹԷՑ
ԹԱՐՄ Հնդկասանք ԱՆԽԱՐԴԱԽ
Սէյլանէ և Շանկպէ

Մասնաւորաբար կը յանձնարարենք Ա. Պապիկեան առեւտրական տան թէյերը, համի, հոտի և տեսակի արտուրութեան ինչպէս նաև գիներու անմրցելիութեան համար։

Մինչեւ 100 տրամ գնողի գեղեցիկ տուփ մը նուէր կը տրուի։

Գաւառներէն յանձնարարութիւնք փութով և ճշտապահութեամբ կը կատարուին։ 10 7

ՄԵՆԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ
Կ Պոլիս, Պալըգ-Բազար, Թիւ 80

ԱՌԱՔՆԱԿԱՐԳ ԳԻՄԱԳԷՏՆԵՐԻՆ ԵՒ ԱՆՈՒԱՆԻ ԲԺԻՇԿՆԵՐԷՆ ՔՆՆՈՒԱԾ ՈՒ ԱՆԽԱՐԴԱԽ ԸԼԼԱԼԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ

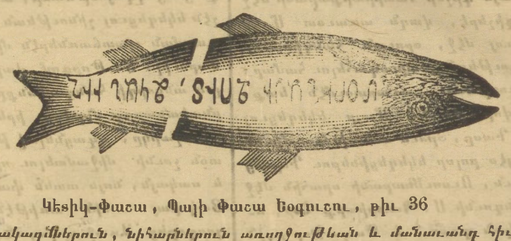

Կէսիկ-Փաշա, Պայի Փաշա Եօգուշու, թիւ 36

Տկարակազմերուն, նիհարներուն առողջութեան և մանաւանդ հիւանդութենէն նոր ապաքինողներուն համար ամէնէն գերազանց դեղը Մօրիւ ձկան իւղն է։ Մօրիւ ձկան իւղը՝ մարդկային մարմնոյն վրայ բրած ազդեցութեամբը ծանօթ է, բայց որովհետեւ ընդհանրապէս խարդախուածներ կը ծախուին, և ապատուած արդիւնքը առաջ չի գար, յարգոյ հասարակութեան քաջալերութեանը վրայ, ինչպէս անցեալ տարի, այս տարի ալ նմանապէս Նորվեկիայէն մեծաքանակ բերել տուած է

ԴԵՂԱԳՈՐԾ
ՎԱՀՐԱՄ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ

որ Պոլսոյ պաշտօնական առաջնակարգ քիմիագէտներէն և անուանի բժիշկներէն ալ քննուած, դիւրարբս ու անխարդախ ըլլալը վաւերացուած է։ ՄՕՐԻՒ ձկան այս իւղը կը ծախուի փոքր ու մեծ քանակութեամբ, միայն Կէսիկ-Փաշա, Պայի Փաշա Եօգուշը՝ Վահրամ Ասատուրեանի Դեղարանը, որ ծանօթ է արդէն իր դեղերուն թարմութեամբը, դեղագիրներու ճշգրիտ պատրաստութեան, ցոյց տուած ուղղամտութեամբը և գիներու չափաւորութեամբը։ Հինգշաբթի օրերը փոքր ու կարող բժիշկի մը կողմէ աղքատները ձրի կը դարմանուին։

ԳԻՇԵՐԱՑԻՆ ՍՊԱՍ 14—15

Ա Պ Ա Ռ Ի Կ

6 ԱՄԻՍ ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՄ ԿԱՄ ԱՆՊԱՅՄԱՆ ԱՊԱՌԻԿ

5000Է ԱՒԵԼԻ ՏԵՍԱԿ ԻՐԵՂԵՆՔ 5000

Տեղական և Բարիզի 14 և 18 ասիճան ոսկւոյ վրայ բազմատեսակ գոհարեղէններ, օղ, մասնի, ասեղ, և այլն։ Նաև անուներու սկզբնատառով գոհարպարդ մատանիներ, ոսկի, արծաթ ժամացոյցներ և նորաձեւ շղթաներ, ասոնցմէ զատ ամէն եղանակի յատուկ պատրաստ և չափու վրայ զգեստներ, կօշիկներ ու ցլխարկներ, արանց, կանանց և աղջոց համար։ Նաև մուշամպա վերարկուներ, բուրդէ և մետաքսէ շրջազգեստի կերպասներ, պատրաստ ճերմակեղէններ նաև խասա, ամերիգան, գոմա, և այլն, և զարդի վերաբերեալ պիտոյք, մեքենաներ՝ լուսացքի, լուսանկարի, կրամֆոն, ինչպէս նաև կարի (ճնոս, Նովման) և այլն։

Ունինք նաև եւրոպական նուրբ ճաշակով պատրաստուած կանչ կարասիք, հիւրասոցի, ննջասենեակի, ճաշարանի և խոհանոցի վերաբերեալ ամէն իրեղէնք, ամէն տեսակ վառարաններ, նաև բաղնիքի, խոհանոցի եւրոպական շարժուն օճախ եւն.։

Վաճառատունս իր տեսակին մէջ միակն է որ չհած է հանրութեան վստահութիւնը, գնահատուած է նաև իր ապրանաց տեսակութիւնը, նրբութիւնը և ածանութիւնը։

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՁԵՌԱՑ

Կանխիկ գնողին % 5 զեղչ

Շաբաթական եւ ամսական վճարմանց համար հաւաքիչներ միշտ պատրաստ են։

Հաճեցէք դիմել ՀԵՐՃԱՑԻ վաճառատուն 50—38

Մեծ Հուկայ, Ոսկերչաց Մեծ Փողոց թիւ 13.

ՕԼՈՒՔՊ

ԶԱՆԱԶԱՆ ԸՆՏԻՐ ԱՊՐԱՆԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Թիւ 194, Կալաթա Սեռայի Կայս. Լիսէի դիմացը

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Ցառաջիկայ Նոյեմբեր 26 9 Երկուշաբթի օրէն սկսեալ միայն մէկ ամսուան համար, վաճառատան մէջ գտնուած ամբողջ ապրանքներն չափազանց աժ ն գիներով պիտի սկսինք ծախել՝ դրամական հետեւեալ ցանկին համեմատ։

Օսմանեան ոսկին	120	զուրուշի հաշուով
Անգղիական ոսկին	130	» »
Ֆրանսական ոսկին	105	» »
Մէճիտիէ	22	» »

Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ մետաքսեայ և բրդէ կերպասներ, տանդէլաներ, հովանոցներ, ձեռնոցներ, ճերմակեղէններ և զանազան ընտիր ապրանքներ։ 4—10

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ

ԱՊԱՌԻԿ

6 ԱՄԻՍ ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՄ ԿԱՄ ԱՆՊԱՅՄԱՆ ԱՊԱՌԻԿ

5000Է ԱՒԵԼԻ ՏԵՍԱԿ ԻՐԵՂԵՆՔ 5000

Տեղական և Բարիզի 14 և 18 ասիճան ոսկւոյ վրայ բազմատեսակ գոհարեղէններ, օղ, մասնի, ասեղ, և այլն։ Նաև անուններու սկզբնատառով գոհարպարդ մատանիներ, ոսկի, արծաթ ժամացոյցներ և նորաձեւ շղթաներ, ասոնցմէ զատ ամէն եղանակի յատուկ պատրաստ և չափու վրայ զգեստներ, կօշիկներ ու ցլխարկներ, արանց, կանանց և աղջոց համար։ Նաև մուշամպա վերարկուներ, բուրդէ և մետաքսէ շրջազգեստի կերպասներ, պատրաստ ճերմակեղէններ նաև խասա, ամերիգան, գոմա, և այլն, և զարդի վերաբերեալ պիտոյք, մեքենաներ՝ լուսացքի, լուսանկարի, կրամֆոն, ինչպէս նաև կարի (ճնոս, Նովման) և այլն։

Ունինք նաև եւրոպական նուրբ ճաշակով պատրաստուած կանչ կարասիք, հիւրասոցի, ննջասենեակի, ճաշարանի և խոհանոցի վերաբերեալ ամէն իրեղէնք, ամէն տեսակ վառարաններ, նաև բաղնիքի, խոհանոցի եւրոպական շարժուն օճախ եւն.։

Վաճառատունս իր տեսակին մէջ միակն է որ չհած է հանրութեան վստահութիւնը, գնահատուած է նաև իր ապրանաց տեսակութիւնը, նրբութիւնը և ածանութիւնը։

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՁԵՌԱՑ

Կանխիկ գնողին % 5 զեղչ

Շաբաթական եւ ամսական վճարմանց համար հաւաքիչներ միշտ պատրաստ են։

Հաճեցէք դիմել ՀԵՐՃԱՑԻ վաճառատուն 50—38

Մեծ Հուկայ, Ոսկերչաց Մեծ Փողոց թիւ 13.

ՊՈՍԹՕՆ "ՀՈՒՏ,,Ի
ԼԱՍՏԻԿ ԿԱԼՈՇՆԵՐԸ
ԹԻՍՏ ՆՈՒՐԲ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆ
ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ
ԵՐԵՍՆԵՐԸ ՈՉ ԿԸ ՊԱՏՏԻՆ ԵՒ ՈՉ ԿԸ ՃԱՓԻՆ

ՄԻ ՄԻԱՅՆ ՈՒԼԲԼՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ
ԿԸ ԾԻԽԻՒՆ ՄԵՐ ԼԱՍՏԻԿՆԵՐԸ.

ՀԵՏԵՒԵԱԼ ԳԻՆԵՐՈՎ

Առանց համար զոյգը	18. 20. 23. 25	դրուշ
Կանանց » »	10. 12. 15. 17	»
2ից 14 տարեկան տղոց	8. 10. 12. 15	»

Եւ ամէն տեսակ լաստիկներ

Միակ ընդհ. մբերանց Կ. Պոլիս Մեյսա Ճերգ փողոց թղթաստարական եւ հեռագրական վարչութեան նոր շենքին դիմաց դիմացը թիւ 14 ուր թ՝ մեծամանակ եւ փոքրա՞նակ կը ծախուի։ «ՎԵՐՋԻՆ ԴԻՆ»։

Ընդհ. Ներկայացուցիչ
ՈՍԼԵԱՆ, ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԸՆԴ.

6—15

ՅՈՎՀ. Հ. ՊՈՒՌՃԻԿԴԱՆԵԱՆ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ

Տեղական բարեւոր ընտիր ուսումնասիրութիւն մը պատերազմից ետոյ

Գին 7½ Ղրշ.

Արդիւնքը Թոքատի հիւանդանոցին յատկացուած

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՔ

Ա. ՊՈԼԻՍ. Ց. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ Թղթավաճառանոց
ԹՈՔԱՏ. Գրավաճառ Ց. ՂԱԶԻԵԱՆ
ԽԱՐԲԵՐԴ. ՄՐ. ՀԷՆՐԻ ՐԻՒԼ 10—3

Մեծամանակ գնողներու զոնացուցիչ զեղչ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՐԴԱՍԻՐԵԱՆ ԴՈՒՐԵՐ

Դեղեր խորհրդ. ... դարմանելու համար։ Ամենայն տեսակ դեղերու ... բոլոր տեսակները ... լեցէք ուրեմն։

Վաճառատունը, Մանեան փաշա, Ապտալ էֆ. Գալաթա, 206, 208—29, կ. Գալաթա։ Կիւնը։ Թիւ. 206։ 10_3

ԳՈՒՄԳԱԲՈՒ

ԱՍՈՍՓԻՍՕՆԻՍԻ ՍԷՕՌԷՐՈՒ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆԸ

Գումգաբու Գաղղ. Ասոսիփոնիսի սէօռերու դպրոցը հիանդ տղայոց յատուկ դարմանատուն մը բացուած է։

Բշ. և Ուր. օրերը կէս օրէ վերջ ժամը 1—4 (Ը. Ե.), հիւանդ տղաքներ կը դարմանուին։

Չ. օրերը մինչ կէս օր աղքատ հիւանդ տղայք ձրիաբար կը դարմանուին։ 20—16

ՄԱԼԻԼ ՆԻՋԷՐԵԹԸ ՃԵԼԼԷՍԻՆՏԷՆ

Խիստավէնտիկաբար վիլայէթի տարբերնտ աէրոէսթը միւզայէտ պուլբանն կէվէլիք գազասը ղէյթուն էօյրիւ 429,000 վէ Բարս պէյ վագիը զէյթուն էօյրիւ՝ 41,000 ղ.տա թարիպի էօնտէսինտէ 20 քեան. էվվ. 23 թարիխնգարարտաէլէրի չէքիլէրէք քեան. էվվէլին 26ընճը կիւնիւ սաաթ 11տէ ինալէի գաթիյէլերի իճրա գըլընճաղընտան, գազաի մէզգիւր իլէ վագիը մէզպուր աչար պէտէլթրնա 100տէ 1տէն նօգան օլմամագ իւզրէ զամմ իթմէք իսթէյէնլերին մանալէրինէ վէ եսխատ Մարիյէ Խաղնէէի ճէլիլէպինտէ Աչար վէ Ռուսամաթ իսարէի ումումիյէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

21 քեան. էվվէլ 323

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՌԱՔՆԱԿԱՐԳ ԳԻՄԱԳԷՏՆԵՐԻՆ ԵՒ ԱՆՈՒԱՆԻ ԲԺԻՇԿՆԵՐԷՆ ՔՆՆՈՒԱԾ ՈՒ ԱՆԽԱՐԴԱԽ ԸԼԼԱԼԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ

Կէսիկ-Փաշա, Պայի Փաշա Եօգուշու, թիւ 36

Տկարակազմերուն, նիհարներուն առողջութեան և մանաւանդ հիւանդութենէն նոր ապաքինողներուն համար ամէնէն գերազանց դեղը Մօրիւ ձկան իւղն է։ Մօրիւ ձկան իւղը՝ մարդկային մարմնոյն վրայ բրած ազդեցութեամբը ծանօթ է, բայց որովհետեւ ընդհանրապէս խարդախուածներ կը ծախուին, և ապատուած արդիւնքը առաջ չի գար, յարգոյ հասարակութեան քաջալերութեանը վրայ, ինչպէս անցեալ տարի, այս տարի ալ նմանապէս Նորվեկիայէն մեծաքանակ բերել տուած է

ԴԵՂԱԳՈՐԾ
ՎԱՀՐԱՄ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ

որ Պոլսոյ պաշտօնական առաջնակարգ քիմիագէտներէն և անուանի բժիշկներէն ալ քննուած, դիւրարբս ու անխարդախ ըլլալը վաւերացուած է։ ՄՕՐԻՒ ձկան այս իւղը կը ծախուի փոքր ու մեծ քանակութեամբ, միայն Կէսիկ-Փաշա, Պայի Փաշա Եօգուշը՝ Վահրամ Ասատուրեանի Դեղարանը, որ ծանօթ է արդէն իր դեղերուն թարմութեամբը, դեղագիրներու ճշգրիտ պատրաստութեան, ցոյց տուած ուղղամտութեամբը և գիներու չափաւորութեամբը։ Հինգշաբթի օրերը փոքր ու կարող բժիշկի մը կողմէ աղքատները ձրի կը դարմանուին։

ԳԻՇԵՐԱՑԻՆ ՍՊԱՍ 14—15

ԱՄԷՆԷՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԱԾ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿՈՅ ԳՆԱՀԱՏՈՒԱԾ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ

ԼՈՆԺԻՆ

ԱՄԷՆ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ ԱՆՁՆԱՏ ՀԱՄԱՐ ԱՆՇԱՐԱԺԵՑՆ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ ԵՒ ՕՔՍԻՏԷ — ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

Կ'ուզէք ճիշդ, անփոփոխ կերպով ճիշդ ժամը ունենալ։ Կ'ուզէք միանգամ ընդ միշտ ազատիլ աւելի կամ նուազ վիճելի յատկութիւններ ունեցող ժամացոյցներու տարիսա տարուներէն և յուսախաբութիւններէն։ Բացարձակապէս պէտք է որ կրէք ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցը, որ կէս դարէ ի վեր տարածուած է աշխարհի բոլոր հրապարակներուն վրայ, ուր անհուն հռչակ մը չհած է՝ նորհիւ իր լուրջ և անթերի յօրինուածքին։ Ժամագործական գիտութեան կատարած ամենավերջին յառաջդիմութեանց բարձրութեան վրայ գտնուող սոյն ժամացոյցը ճշգրտութեան հրաշալիք մըն է պարզապէս։ Իր գերազանց բանուածքով, իր հիանալի տեւականութեամբ. և իր ուրիշ ապացուցած յատկութիւններով կը մղեն նոյն կարգի բոլոր արտադրութիւնները, որոնց մէջ հետեւաբար գերակայութիւնն անվիճելի կերպով իրեն տեսակցանալ կը մնայ։ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցներու արժանացած ընդհանուր գնահատման ամէնէն պերճախօս ապացոյցները կ'ընձեռեն գիտական մարմիններ, նաւատորմիղներ հրամատարներ և ապատկոյցներ, բեւեռային արշաւախումբեր, երկաթուղեայ ընկերութիւններ, եւն. եւն., որոնք ամենուրեք և այլամերժօրէն ընդունած են Լոնժին ժամացոյցներու գործածութիւնը։ Վերջապէս կարեւոր է յաւելուլ թէ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցներու բարձր հմտաբար նուիրագործող վարձատրութիւնը բաշխմիտ են, որոնցմէ կը բաւէ յիշել մի քանին.

ԱՆՎԵՐՍ.— Պատուոյ մեծ վկայագիր՝ 1885
ԲԱՐԻԶ. Մեծ մրցանակ 1889
ԺԸՆԵՎ.— Արտաքոյ մրցման, Անդամ Ժիւռիի՝ 1896
ՊՐԻՍՍԷԼ.— Մեծ մրցանակ 1897
ԹՈՒՆ.— Արտաքոյ մրցման, Անդամ Ժիւռիի՝ 1899
ԲԱՐԻԶ.— Մեծ մրցանակ 1900։
ՄԻԼԱՆ.— Մեծ մրցանակ 1906
եւն. եւն. եւն.

ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

ՆԱՍԻՊ Ք. ՃԷՋԷՃԷՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Մահմազարբար փողոց թիւ 44, Մեծ-Շուկայ

Կը գտնուի բոլոր ժամացոյցի վաճառատուններուն մէջ 50—50

Ցիչեալ վաճառատան մէջ կը գտնուի նաև ա'ենագեղեցիկ և ամենաճոխ մէջերք մը ոսկի շղթաներու և գոհարեղինաց, ինչպէս մատանիներ, քայլեր, օղեր, ա՝պարանոցներ, եւն. եւն։ Ցանձնարարութիւնք ևս կ'ընդունուին։

ՀԱԹԼ ՀԱՆԹՈՅԻ ՍԷՏԼԻՃԸ

[ԼՈՒԾՈՂԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ]

Տիզերապէս գնահատուած այս դեղը քիմիականօրէն ստուգուած մանեզիի շաքարատատ մըն է, որ այս ձեւին վերածուած է դիւրաբեր գործածուելու համար։ Մանեզիին լուծողական և մաքրողական յատկութիւնը հանրածանօթ է, որուն ազդեցութիւնը անխուսափելի է և բնական ու արագ։ Այսպէս Շաղ Շանթոյի Սէտլիցը, լուծողականներուն ամէնէն հաճելին և գործնականն է, զոր կարելի է գործածել ամէն օր, ամիս մը, կամ տարիներով՝ առանց վախնալու որ աղիքները կը յոգնին և սովորութեան կարող անցնելով իր ազդեցութիւնը կը կորսնցնէ դեղը։ Հետեւաբար այս դեղը մեծ արժէք ունի սատմոքսի և աղիքներու քրոնիկ հիւանդութեանց և տեւական պնդութեան պարագային և այն ամէն պարագաներուն երբ պէտք կը տեսնուի մաքրել մարդական խողովակը։ Որչափ ալ որ արիւնը կը մաքրէ նոյնչափ ալ գեղձ կը պակէ զայն արեան ապականութենէ, որ բազմաթիւ հիւանդութեանց աղբիւրն է։

ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Շաղ Շանթոյի Սէտլիցը աւելի նախապատիւ է անօթի փ